Eylül - Ekim 2018 ISSN: 1306 - 3731 Fiyatı : 7 TL.

13. YIL

Akpınar

77. SAYI

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

Kuruluş T. : 01.01.2006 Kurucusu : İsmail ÖZMEL

KARŞILAŞTIRMA YAPMAK ÇAĞDAŞLIKTIR

Nurullah Çetin
Abdurrahman Kolcu
Bahaettin Karakoç
İsmail Özmel
Abdullah Satoğlu
Abdülkadir Güler
Handan Türkmen
Bekir Oğuz Başaran
Basri Akdemir
Bedrettin Keleştimur
Murat Soyak
Mehmet Baş
Fırat Ensari
Sabahat Varol İnsel
Ali Rıza Kaşıkçı
Ahmet Özdemir
Ahmet Ayaz
Süleyman Taşçı
Yalçın Sevim
Senem Hayriye Aygül

ACI KAYBIMIZ

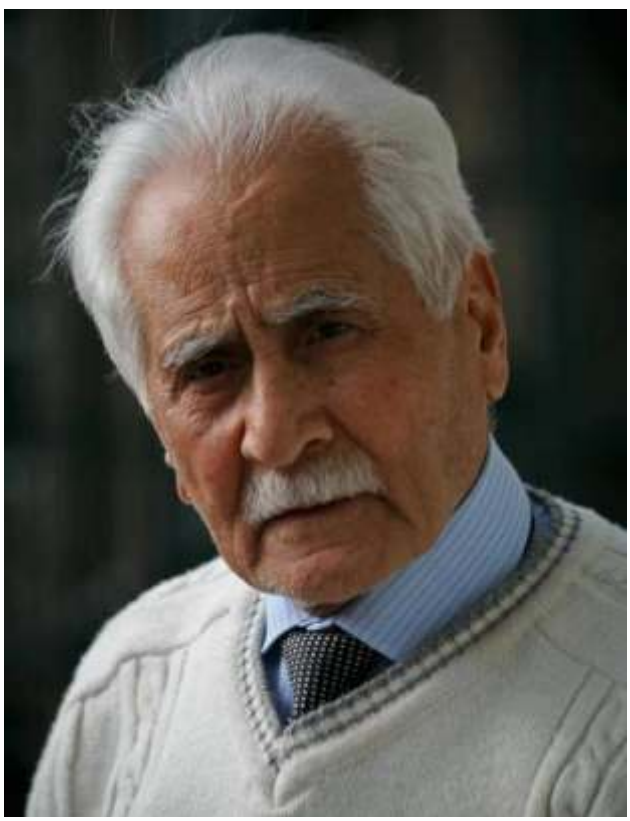

Şair Bahaettin KARAKOÇ

ARA GÜLER'DEN
İSTANBUL MANZARALARI

Saygıyla...

Akpınar
KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl: 13 Sayı: 77 / Eylül / Ekim 2018 ISSN: 1306-3731

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ
İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU
İsmail ÖZMEL
Murat SOYAK
Nevzat TOPAL
Mehmet BAŞ

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)
Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Em. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Esma ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ
Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ
Tanesi : 7 TL
Yıllık Abone Bedeli: 50 TL
Resmî Abone Bedeli: 120 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 30 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)
Banka Hesap No : Yapı Kredi Niğde Şubesi
Iban : TR83 0006 7010 0000 0061 2945 53

GRAFİK & TASARIM
Hüseyin BİLEN

BASIM YERİ
KARAN OFSET
İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/ A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmasın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

3 **TEVFİK FİKRET: BİR HAYÂLÂT AVCISI**
Doç. Dr.Abdurrahman KOLCU

10 **TÜRK RUHUNA TERCÜMAN BİR HİKÂYECİ: NECDET EKİCİ**
Prof. Dr. Nurullah ÇETİN

12 **IHLAMURLAR ÇİÇEK AÇTIĞI ZAMAN**
Bahaettin KARAKOÇ

13 **OSMANLI DEVLETİ'NİN BİLGİ İHTİYACINI İLK GÖREN İNSAN: KÂTİP ÇELEBİ**
İsmail ÖZMEL

9 **ŞAİR FEYZİ HALICI' YI KAYBETTİK**
Abdülkadir GÜLER

10 **ÇEKER AKŞAMLAR**
Sedat GÜNAY

14 **PROF. DR. ŞAHİN UÇAR'LA BİR SÖYLEŞİ**

16 **SÖYLÜYORUZ AMA...**
Seyhan ECER

16 **AŞKIN KIYAMETİNDE**
Mehmet Nuri PARMAKSIZ

17 **DERNEKLER**
İsmail TERZİOĞLU

18 **TÜM MAYACILAR VAR OLSUN...**
Fırat ENSARİ

19 **KULVAR**
Esma AKÇİN

24 **BİR DESTAN**
Yahya AKENGİN

25 **BORÇLUYUM KELİMELERE**
İsmail ÖZMEL

26 **CANIM TÜRKİYEM**
Hasan ÖZÇELİK

30 ***TÜRKÇENİN KONUŞULDUĞU COĞRAFYALARIN EDEBİYATINI AYAĞIMIZA GETİREN ADAM: Prof. Dr. Ali İhsan KOLCU***
İsmail ÖZMEL

31 ***BEŞİNCİ LALE***
Yusuf BAL

32 ***ESKİ FOTOĞRAFLAR ESKİ ZAMANLAR***
Mehmet BAŞ

33 ***PASTEL RESİMLER***
Emre AKDOĞAN

40 ***FERMAN***
Ufuk UĞURLU

41 ***BİZİM KÖY***
Ethem GÜNEN

43 ***AHRAZ AHMET AĞA NAMI DİĞER AHMET ALBAYRAK***
Emin ATLI

43 ***TAVŞAN UYKUSU***
Talat ÜLKER

43 ***NE SEVERİM KIRAATHANELERİ***
Rasim DEMİRTAŞ

44 ***GAMZE***
Gönül TOKAYEVA

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİNDEN HABERLER: ÜNİVERSİTEMİZ AYHAN ŞAHENK TARIM BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ FAKÜLTESİ ELMA HASADINA BAŞLADI

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

TÜRKÇENİN ÜZERİNE BİRKAÇ ESER

Dilimiz üzerine yazılmış eserlere her geçen gün bir yenisi eklenmektedir. Bunların çoğundan haberimiz olmuyor. Bu işlerin içinde olanlar belki de dağıtım meselesini çözmemiş olmamızı mazeret olarak ileri sürülebilir. Be sebeple tetkik imkânı bulduğumuz bazı yeni eserlerin hiç olmazsa adlarını ve yazarlarını burada anmayı bir kadirbilirlik olarak değerlendiriyorum.

Tabii ki "Divânü Lügâti't – Türk" temel sözlüğümüz (1068-1074) Kaşgarlı Mahmut ilk dil bilginlerimizden biri hatta birincisi olduğunu bilerek. Bu sözlükten 60 yıl sonra Harezm Türkçesi için dil malzemesi ihtiva eden Zemahşeri'nin yazdığı "Mukaddemetü'l – Edeb" adlı eser, Kuman (Kıpçak) Türklerinin söz varlığı ve sözlü edebiyat ürünleri ile ilgili derlemelerden oluşan "Codex Cumanicus" (13. Yüzyıl), "Kitabü'l İdrak li lisani'l –Etrak"(14. Yüzyıl) ve devamı TDK "Türkçe Sözlük"'ün 11. Baskısı, önsöz, XV. sayfada okunabilir.)

Gelelim günümüze:

Prof. Dr. Günay Karaağaç'ın yazdığı "Türkçenin Dil Bilgisi" adlı kitabı (768 sayfa), Prof. Dr. Ali Akar'ın "Türk Dili Tarihi" adlı eseri. (352 sayfa), Prof. Dr. Fuat Bozkurt'un yazdığı "Türklerin Dili" (684 sayfa), Prof. Dr. Doğan Aksan'ın yazdığı "Her Yönüyle Dil"(Ana çizgileriyle Dilbilim) (162 artı 162 artı 244 toplam 568 sayfa), Prof. Dr. Tuncer Gülensoy. "Barbar Türkler" (Dil, Din, Kültür, Bilim, Sanat, Uygarlık)(494 sayfa), Hasan Celal Güzel editörlüğünde "Yeni Türkiye Dergisi" Türk Dili özel sayısı(1574 sayfa).

Şimdilik birkaç eser ama önümüzde çok geniş bir Türkçe konuşan ülkeler coğrafyası var. Bunun kalbi, atar damarı Türkiye merkezli atıyor. Artık çağ, edebiyat, dil ve terimler meselesini iktisadi ve bilimsel kalkınmanın beraberce yürüdüğü varsayımını bir bilimsel gerçek olarak kabul ediyor. İktisadi imkânları nasıl en hayati ve zaruri ihtiyaçlardan başlayarak kullanıyorsak, Türkçenin en hayati noktasında, önce yazım kurallarındaki istikrarı sağlamalıyız. Bu mesele siyasi anlayışlardan önce bilimsel bir hadisedir ve konunun uzmanlarının konuşmaları ve yöneten anlayışları bilgilendirmeleri gerekir.

Halen özel isim sonlarındaki (t) harfi niçin (d) olarak yazılıyor. Terkipli ifadelerden ne fayda bekleniyor? Yetkili birisi bunu ilgililere duyurmalıdır.

Türkçenin kurallarını İstikrara kavuşturmak için bir yerden başlamalıyız diyorum. Bu sayıda güzel yazılar, şiirler bulacaksınız. Eksik var diyorsanız yazıp göndereceksiniz.

Yine yaprak dökümü, Ben onun şiirlerinden ve sohbetlerinden ayrı bir zevk aldım. Onun mısralarında bir diri atar damar vardır. Gergin bir söyleyiş. Tabii ki kimden bahsettiğimi hemen anladınız. Kıymetli şair ve iyi bir dost Bahattin Karakoç'u (1930/ 17 Ekim 2018) kaybettik. Ona Allah'tan rahmet sevenlerine ve edebiyat dünyamıza başsağlığı diliyorum. İkinci kaybımız Ara Gürler(16 Ağustos 1928/17 Ekim 2018) Kare kare İstanbul'u arşivlemiş ve eski İstanbul'u arayanlar onun arşivine başvuracaklardır. Kıymetli bir foto muhabiri idi. Toprağı bol olsun, Allah Rahmet Eylesin.

Daha zengin sayılarda buluşmak dileği ile selam ve saygılarımı sunuyorum.

İsmail ÖZMEL

TEVFİK FİKRET: BİR HAYÂLÂT AVCISI

Doç. Dr.Abdurrahman KOLCU

"*Yalnız ikimiz sayd-ı hayâlât ile meşgûl.*"

Tanzimat dönemi Türk Edebiyatının ilk nesli ile birlikte Türk şiiri gerek şekil ve gerekse içerik açısından divan edebiyatının şiir dünyasının dışına çıkmaya başlamıştır. Bu dönem Türk şiirinin öncülerinin eserleriyle birlikte divan şiirinin değerler dizisi Türk şiirinin değerler dizisi olmaktan çıkmaya başlamış, zaman içinde Türk şiiri yeni değerler dizisini bu dönem şairlerinin bilgi kaynakları arasında yer alan ve şiir çevirileriyle git gide daha yakından ilişki kurulan Batı şiirinden iktibas etmeye başlamıştır.

Tanzimat döneminden itibaren gerçekleşmeye başlayan söz konusu değişimin göstergelerinden birisi de tabiat temasının ele alınışındaki yeniliktir. Tanzimat döneminin ikinci nesli ile birlikte divan şiirinin soyut tabiat anlayışından tamamen kurtulmuş ve romantizmin etkisiyle gerçek tabiata dayanan bir tabiat teması, Türk şiirinde çok geniş bir yer tutmuştur. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bu konudaki tespiti şu şekildedir:

"Yeni edebiyatın daha ilk numuneleri bizi Ortaçağ bahçe ve bostanından çıkarıyordu."

Eşyayı dağınık unsurlar halinde ve sadece mazmunlara vesile olmak için saymakla iktifa eden gazel ve minyatür estetiğinden geniş ve canlı tabiata doğru bu çıkışın ilk yenilenme devrinin belki de en mühim keşfi olduğunu belirten Tanpınar, tabiat ile eşyayı muhayyilemize ve duygularımıza hakkıyla mal etmenin muayyen bir tecrübe istediğini, Batı dilleri ve edebiyatlarının resim ve heykel gibi büyük sanatların terbiyesine sahip olduklarını ve üstelik Batı uygarlığının kaynak kültürlerinin bu terbiyeyi onlara hazır olarak verdiğini ifade etmektedir. Yine Tanpınar'a göre Türk edebiyatının yenileşme döneminde yakından temas ettiği romantik ve pre-romantik edebiyat, 18. yüzyılın içinde ve 19. yüzyılın başında kendini adeta resmin mektebine vermiştir.

Mehmet Kaplan ise, "Tabiat Karşısında Abdülhak Hamid" başlıklı makalesinde Abdülhak Hamid'in Türk edebiyatında gerçekleştirdiği büyük inkılâplardan birinin Batılı tabiat görüşünü Türk şiirine getirmesi olduğunu belirtir. Kaplan'a göre Abdülhak Hamid, tabiata ait umumî bir görüşün bulunmadığı, tabiatı ancak klişe

mazmunlar çerçevesinde ele alan divan şiirinin aksine tabiatı felsefî bir düşünce konusu yapmış, derin duyguların doğduğu ve inkişaf ettiği bir muhit haline koymuştur. Kaplan'ın bu makalede yaptığı bir diğer önemli tespit de şu şekildedir:

"Hamid'den sonra Türk şairleri önlerinde ilham alınacak sonsuz bir âlem bulmuşlardır. Servet-i Fünun edebiyatında tabiat tasviri şiir ve romanı işgal edecektir. Servet-i Fünuncuların tabiat görüşüne başka kaynaklar da tesir etmiş olmakla beraber, Sahra yazarının onlara yol açmış olduğu muhakkaktır."

Kaplan, Tevfik Fikret adlı monografi çalışmasında Servet-i Fünuncuların ortak bir duyuş ve tabiat görüşü olduğunu ileri sürmekte, onların tabiat karşısında takındıkları tavrın, gerçekten nefret ve hülyadan hoşlanmak şeklinde açımlanabilecek hakikat ve hayal tezadı olduğunu ifade etmektedir.

Kaplan gibi, İsmail Parlatır da Fikret üzerine kaleme aldığı incelemede şairin tabiat ile ilgili şiirlerini incelerken Recaizade Mahmut Ekrem ve Abdülhak Hamid'in bu konuda Servet-i Fünunculara örnek teşkil ettiğini ifade etmektedir. Parlatır, ayrıca, Fikret'in tabiatı işleyişinde başlangıçta fotoğraf ve kartpostallara şiirler yazmasının ve ressamlığından gelen dikkatlerin de altını çizmektedir.

Fikret'in, bu yazının konusunu oluşturan, av ile ilgili ifadelere yer verdiği, av konusuna değindiği yazı ve şiirlerini de, onun eserlerinde tabiatın geniş bir yer tutması bağlamında değerlendirebiliriz.

Bu yazıda, Fikret'in Ömr-i Muhayyel ve Bir Lâhza-i Taahhur adlı şiirleri ile Manzume-i Garrâ ve Av Âlemi adlı yazıları üzerinde durularak şairin av konusunu nasıl işlediği ve av ile ilgili ifadeleri bu metinlerde ne şekilde kullandığının tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Ömr-i Muhayyel başlığını taşıyan şiirde özlenilen, arzulanan bir hayalî ömrün tasviri yapılmaktadır. Bu hayalî ömrün, tasarlanan bu yaşam biçiminin mekânı tabiattır. Bu şiirde, şiirin öznesi hayalî ömrünü sadece sevgilisiyle ve "ma'bude-i şi'rim" dediği şiirinin ilahesiyle ya da perisiyle paylaşmak arzusunu dile getirmektedir. Av ile ilgili ifadeler ise şiirin üçüncü bendinde şu şekilde geçer:

"Her sahn-ı hakikatten uzak, herkese mechûl;
Bir safvet-i ma'sûmenin âgûş-ı terinde,
Bir leyle-i aşkın müte'ennî seherinde
Yalnız ikimiz sayd-ı hayâlât ile meşgûl."

Şiirin öznesi, her türlü hakikat sahnesinden ve herkesten uzakta, masum bir saflığın taze ve narin kucağında bir aşk gecesinin uyanık seherindeymişçesine sevgilisiyle birlikte hayal avı ile meşgul olmayı arzulamaktadır. İsmail Parlatır ve Nurullah Çetin'in şairin bütün şiirlerini topladıkları kitapta söz konusu şiirle ilgili olarak verilen dipnot bilgisine göre, bu şiirin Servet-i Fünun dergisinde 5 Teşrinisani 1314 tarihinde yayınlanan metninde "sayd-ı hayâlât" ifadesinin yerinde "sayd-ı

huzûzât"ifadesine yer verilmiştir. Böylelikle şiirin Servet-i Fünun dergisindeki yayınlanan şeklinde şiirin öznesi kendisini ve sevgilisini bir sevinçler avcısı olarak tarif etmiş olmaktadır. Görüldüğü gibi bu şiirde, şiirin öznesi, sevgili ile birlikte alışılmışın aksine somut bir avın değil soyut bir avın yani hayâlât-hayallerin veya şiirin Servet-i Fünûn dergisinde yayınlandığı şekliyle huzûzât-sevinçlerin peşine düşer ve bu yönüyle bu şiir avla ilgili unsurlara yer vermekle beraber, av konusunu merkeze alan bir şiir olmaktan çok uzaktır. Şiirin yayınlanan metinlerinde "sayd-ı hayâlât" ve "sayd-ı huzûzât" terkibine yer verilmişse de anlatılmak istenen şeyin daha çok sevgili ile birlikte hayaller kurma veya sevinçler yaşama isteği olduğunu söyleyebiliriz. Belki burada asıl dile getirilmesi gereken şey bu şiirde yer alan "bir kuşcağızın ömr-i baharîsi kadar hoş" ve "bir dalgacığın ömrü kadar zâil ü muğfel" dizelerinde de örneklerini gördüğümüz şekliyle, sevgili ile birlikte tabiat içinde yaşamak isteği ve bu hayalî ömür tasvir edilirken, tabiat ile ilişkili olay ve durumlardan ve bu arada av olayından farklı bir şekilde yararlanma yoluna gidilmiş olmasıdır.

Fikret'in av ile ilgili ikinci şiiri Bir Lâhza-i Ta'ahhur başlığını taşımaktadır. Fikret, bu şiiri 21 Temmuz 1905 tarihinde Padişah II. Abdülhamit'e düzenlenen suikast üzerine yazmıştır. Yıldız Camii'ndeki cuma selâmlığından çıkan II. Abdülhamit, arabasına doğru ilerlemiş, her zamanki gibi caminin merdivenlerinden inmiş ve dört yüz metre ileride bekleyen arabasına doğru yönelmiştir. Ufak bir gecikme olmuş, Şeyhülislâm Cemalettin Efendi Abdülhamit'in yolunu keserek ondan bazı konularda bilgi istemiştir. II. Abdülhamit'le Şeyhülislâm Cemalettin Efendi arasındaki konuşma oldukça uzamış, tam bu sırada korkunç bir patlama duyulmuş, arkasından araba parçaları, insan kol ve bacakları dört bir yana savrulmaya başlamış, ancak Padişah II. Abdülhamit patlamadan sağ olarak kurtulmuştur.

Doğu Anadolu'da bağımsız bir Ermenistan kurmaya çalışan Ermeni komitacıları karşılarında en büyük engel olarak gördükleri II. Abdülhamit'i öldürmek istemişler, bu işte yeteri kadar tecrübeli olmadıklarından, Avrupa ve Rusya'daki uluslararası teröristlerle ilişki kurmuşlar, onlardan II. Abdülhamit'in öldürülmesi konusunda yardım ve destek sağlamışlardı. Suikastı hazırlayan örgüt oldukça geniş bir kadroya sahipti.

Fikret işte bu şekilde aydınlanacak olan suikast girişiminin başarısızlığı üzerine üzülmüş ve bu üzüntüsünü Bir Lâhza-i Ta'ahhur adlı şiirinde dile getirmiştir. Şiirin ilk dizelerinde patlama ve bu patlamanın meydana getirdiği sarsıntı tasvir edilmekte, patlamanın gizemi üzerinde durulmaktadır. Şiirin devamında patlamayı gerçekleştiren kişinin kim olduğu sorgulanmakta ve ardından da bu kişi, yapmış olduğu işin kahredici ayakları titretmesi, en gururlu ve görkemli taçları sarsması dile getirilerek övülmekte, bu övgü aşağıdaki dizelerde ise en üst düzeye çıkmaktadır:

"Ey şânlı avcı, dâmını bî-hûde kurmadın!

Attın… Fakat yazık ki, yazıklar ki vurmadın!"

Şiirin geri kalan kısmında, bu suikastın başarıya ulaşmamasının yani şiirde "denî" olarak nitelenen II. Abdülhamit'in sağ olarak kurtulmasının tesadüfî olarak bir anlık bir gecikmeye bağlı olduğu dile getirilmektedir.

Görüldüğü gibi, başarısız da olsa II. Abdülhamit'e suikastı gerçekleştiren kişi şanlı bir avcı olarak nitelenmektedir. Bu şanlı avcı, bütün avcıların yaptığı üzere bir dâm yani tuzak kurmuştur ve avının gelip o tuzağa düşmesini beklemiştir. Burada şanlı avcının avlamak için tuzak kurduğu av, padişah II. Abdülhamit'tir. Her ne kadar şanlı avcı, avına nişan alıp atmışsa da 'yazık ki, yazıklar ki vurma'mıştır. II. Abdülhamit'in istibdad idaresinden bunalan birçok edebiyatçıdan biri olan şair, aşırı derecede olumsuz duygular ve düşünceler beslediği padişahın bir suikasttan kurtulmasına sevinmemiş, aksine bu şiiri kaleme alarak üzüntüsünü ortaya koymuştur. Fikret, bu şiirde II. Abdülhamit'i bir "av" seviyesine kadar indirgemiştir. Böylelikle şair, suikastı bir ava benzetmiş ve suikastın olay örgüsüyle av olayının örgüsü arasında bir paralellik kurulmuştur.

Fikret'in söz konusu iki şiirinin dışında av ile ilgili olduğunu söyleyebileceğimiz iki de yazısı bulunmaktadır. Fikret, Manzume-i Garrâ başlığını taşıyan yazının başlangıcında, yayın kurulunda bulunduğu bir gazetenin edebiyat bölümü için üç dört sütunluk yazı gerektiğini ve bu amaçla masanın başına geçtiğini ifade etmektedir. Yazmak istediği şey bir şiirdir ve başlığını "Sayd-ı İlham" olarak belirlediği bu Manzûme-i Garrâ'nın yani gösterişli, parlak şiirin çoktan beri hayalinde mevcut bulunduğunu belirtir ve ardından bu şiirin nasıl bir şiir olduğunu tasvire girişir:

Sonbaharın pembe bir sabahında hafif bir kanat sesi şairin ruhunu yerinden oynatır ve hemen pencereye koşar. Pencereden dışarı bakan şair bir sonbahar atmosferini tasvir eder. Şair, bakışlarıyla zirvesi dumanlar içindeki bir peri yuvasını andıran karşı tepede kanadının uzun tüyü ruhtan, yüzü nurdan ("ruhtan şehperi, nurdan peykeri") olan ilham'ı görür ve heyecanlanır.

Sonrasında güneşin önüne bulutlar girer, ortalık karanlık içinde kalır, bir süre sonra güneşin önü açılır ve etraf yeniden aydınlanır. Şair bu kez ilham'ı karşısındaki manolya ağacının dalında görür, ilham kanadından attığı nurlu-ışıklı oklar (sihâm-ı nûr) ile şairin ruhunu nişan alır. İlham'dan kendisine yaklaşmasını isteyen şair, odasına geldiğinde ilham'ı yakalamaya çalıştığını ifade eder.

Fikret, bu noktada tasviri bırakır ve şiirinin tahayyül ve tasavvura ait kısmını tamamen hazırladığını, yalnızca şiiri ifade etme yönünün kaldığını ve ilhamı izleyerek, fikrinin, ruhunun, nöbet nöbet hâsıl olan heyecanına ve sükûnuna göre vezniyle kafiyeyi değiştirmek istediğini belirtir. Şair kendisinin bu şiiri birkaç günde ancak vücuda getirebileceği, irticalen şiir yazamayacağı, üstelik biraz özen

göstererek yazmak istediği şiirlere bir hayli çalıştığı şeklindeki bilgiyi vermekten de geri durmaz.

Yazının bundan sonraki kısmında şair, elinde kalem olduğu halde şiirini yazarken dalar ve ancak odada duvarlara ve kornişlere kendini vurarak uçmaya çalışan bir kırlangıcın çırpınışlarıyla uyanır. Şair kırlangıcın bu durumuna üzülür, ona yardımcı olmak ister, ancak bir türlü başaramaz, bu nedenle manzumesiyle meşgul olur ve en sonunda kırlangıcın cansız bedeni yere düşer. Şair bu yazısını aşağıya alıntıladığımız ifadelerle bitirmiştir:

"Ben ise, koca bir saat zarfında (Manzume-i Garrâ)dan yalnız şu beyti kağıt üzerine koyabilmiştim:

Çırpınmadan peyinde hevâ-yı visâlile,

Bî-tâb düştü hâke piristû-yı fikretim"

Kar'ilerime, Şairin Çubuğu, Hücre-i Şair gibi şiirlerinde şiirin yazılış serüvenine değinen Fikret, bu yazısında da aynı konuyu ele almıştır. Kaplan, Fikret'in bu metninden yola çıkarak Fikret'in şiir görüşünü üç madde altında değerlendirmiştir. Bununla birlikte Fikret, bu düzyazı metninde kuru veya yavan bir anlatımı tercih etmemiştir. Aksine bu yazıyı canlı ve yer yer mensur şiire yaklaşan bir ritim ve duygu yoğunluğu ile kaleme almıştır. Fikret'in dil ve edebiyat yazılarını hazırlayan İsmail Parlatır, bu yazıyı "Edebî Denemeleri" şeklindeki üst başlığın altında vermekte, Kaplan ise Fikret'in bu metni sanatkârane bir üslupla yazdığını ifade etmektedir. Kaplan, aynı şekilde bu metinde bulunan tesadüfen odaya girmiş kuşun durumuyla Edgar Allan Poe'nun "Karga" adlı şiiri ve bu şiirin nasıl yazıldığı hakkındaki makalesi arasında da büyük benzerlik olduğunu belirtmektedir. Ayrıca ilham'ın şairin ruhuna oklarıyla nişan alması ise bize Yunan mitolojisindeki aşk tanrısı Eros'u hatırlatmaktadır.

Fikret'in av ile ilgili bu yazısında tasvir ettiği şiir tasarısının, onun burada incelenen Ömr-i Muhayyel şiiri ile bir tür yakınlığı söz konusudur. Manzume-i Garrâ adlı yazıda ilham'dan, onu arama ve bulmadan bahsedilirken kastedilen şeyin ilham perisi olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Şair, Ömr-i Muhayyel başlıklı şiirde ise, "ma'bûde-i şiirim" ifadesi ile şiirinin ilahesini, perisini şiirine sokar. Bu açıdan bakıldığında özgün metinde sadece "ilham" olarak geçen ilham perisi ile "mabûde-i şi'rim" şeklinde ifade edilen şiir ilahesi ya da perisinin aşağı yukarı aynı ya da birbirine çok yakın şeyler olduğunu ve her iki metnin av konusuyla ilgili olmalarının dışında bu açıdan da bir ortaklık taşıdıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Fikret, Av Âlemi başlığını taşıyan av ile ilgili bir diğer yazısında doğrudan doğruya av olayına, avcılara, av öykülerine ve avcıların yaşamlarının önemli ayrıntılarına değinmektedir. Yazının başında avcıların sabahın alacakaranlığında telaş ve geç kalma korkusu içinde av ile ilgili eşyaları yanlarına alıp ava çıkmalarını anlatan Fikret, avcıların sohbet konularının sınırlı olduğu, köpekler, tüfekler ve avda

başlarına gelen şeyleri konuştuklarını belirtmektedir.

Fikret, ilk olarak av köpeklerinden bahsetmektedir. Köpeklerin rengine ve şekline göre adlandırıldığını, bazen adlandırmada tabiattan, edebiyattan, tarihten ve mitolojiden yararlanıldığını belirten ve ardından av köpekleri ile ilgili biraz daha teferruatlı bilgi veren Fikret, her avcı köpeğinin bir tarihi olduğunu, avcıların sahip oldukları köpeklerinin üstün özelliklerine vurgu yaptıklarını, bununla birlikte bütün bu anlatımların genellikle yalan olduğunu, ancak bu yalanların onların köpeklerine olan muhabbetlerinden kaynaklandığı için mazur görülmesi gerektiğini belirtmektedir.

Fikret, bu bağlamda avcı ile köpeği arasındaki ilişki hakkında verdiği bilgileri örnekleyen iki öykücüğe de yer verir. İlk öykücükte bir avcının köpeğini hafifçe kırbaçlayarak cezalandırması ve bu esnada köpeğinin sevimli hal ve hareketleri, ikinci öykücükte ise Mösyö Dubro adındaki ünlü bir avcının vasiyetnamesini yazarken çok sevdiği köpeğini arkadaşı Mösyö Danmeri'ye bırakması anlatılmaktadır.

Köpekleri seven şairlerin her nedense pek sınırlı kaldığını ifade eden Fikret, Charles Baudelaire, Taine ve Jule Lumtaire gibi kedileri seven birçok şair olmasına karşın, köpeklerin şiirlere konu olmadığını belirtmekte ve bu durumun şairlikle tezat teşkil ettiğini ifade etmektedir.

Bu yazıda, Fikret, av köpeklerinden sonra av tüfekleriyle ilgili bir öykücüğe yer vermektedir. Bu öykücükte bir avcı, tüfeğini övmektedir, tüfeğinin uzun bir maziye sahip olduğunu Saint-Etienne'de özel olarak bir marki için üretildiğini, markinin bu tüfekle yanlışlıkla nişanlısını vurarak ölümüne yol açmasından dolayı tüfeği Polonya'nın en iyi avcısı Baron Şinapanski'ye sattığını, Şinapanski'nin tüfeğe ömrü boyunca itina gösterdiğini ve kendisinin tüfeği onun varisinden çok ucuz bir fiyata aldığını dile getirmektedir.

Fikret, bu öykücüğü bir masal olarak nitelendirmekte ve av tüfeklerinin yüzde doksan dokuzunun Belçika'dan gelmesine karşılık her avcının tüfeğinin böyle öyküleri olduğunu ifade etmektedir.

Tüfekler ve köpeklerin yanı sıra avda başlarına gelen olaylar da avcılar için çok büyük öneme sahiptir. Fikret, avcıların anlattıkları bu tür öykülerin genelde uydurma olarak algılandığını ancak bazen gerçekten yaşanmış ve şairane olayların da mevcut olduğunu belirtmekte ve bunu bir öykücükle örneklemektedir. Mösyö Ratliye ile karısı her sabah bahçede tüfekleriyle ava çıkarlar. Mösyö Ratliye ve karısı bir sabah yanlışlıkla birbirlerini vururlar, gerçekte ise bu bir oyundur ve ikisi her sabah bu tatlı komediyi oynarlar.

Fikret'in naklettiği bir diğer öykücük ise geyik vurma ihtirası olan bir avcının bu isteğinin bir türlü gerçekleştirememesi ve en sonunda bir geyik yavrusu alıp onu büyüttükten sonra ormana salmayı ve hemen akabinde de avlamayı tasarlaması ile

ilgilidir. Avcı, bu doğrultuda yavru geyiği bulur, büyütür ve ormana salar ancak avcı bu kez de ormana ilk kez giren geyiğin yerine yanlışlıkla bir tavşanı vurur ve geyik bir daha görünmez. Fikret, yazının sonunda naklettiği bu öykücüğe inanmayanların tavşana nişan alıp çekirge vuran avcıların öykülerinden habersiz olmaları gerektiğini belirtmektedir.

Tevfik Fikret'in burada incelediğimiz av ile ilgili iki şiirini ve iki yazısını genel olarak değerlendirdiğimizde, Av Âlemi başlığını taşıyan yazının doğrudan doğruya avı konu edinen, av ve avcılarla ilgili çeşitli bilgileri nakleden bir yazı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Manzume-i Garrâ adlı yazıda dile getirilen Sayd-ı İlham adlı bir şiir yazma tasarısında ve Ömr-i Muhayyel adlı şiirde ise avın soyut ve bir fantezi unsuru olarak kullanıldığını görmekteyiz. Burada incelenen avla ilgili bir diğer metin olan Bir Lâhza-i Ta'ahhuradlı şiirde ise av ile ilgili kullanım diğer üç metinden farklılık gösterir. Bu şiirde av olayının örgüsü, II. Abdülhamit'e düzenlenen suikastı, onun aleyhine bir bakış açısıyla yorumlamada şaire kılavuzluk eder.

Sonuç olarak, burada incelenen dört metin, şairin av olayının avlama-avcı-av üçlemesinden farklı şekillerde de olsa yararlandığını, bu yararlanmanın arkasında da onun tabiatla ilgili zengin dikkatinin ve bunun sonucu olarak eserlerinde tabiata, tabiatla ilgili unsurlara ayrıntılı bir şekilde geniş yer vermesinin yattığını söyleyebiliriz.

1 Bu yazı, 15–16 Kasım 2006 tarihlerinde Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin gerçekleştirdiği Türk Kültüründe Av Sempozyumu'nda sunulan ancak basılmayan aynı adlı bildirinin geliştirilmiş şeklidir.
2 Araştırma Görevlisi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Şimdi Doç. Dr.)
3 Kenan Akyüz, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, 4. baskı, İnkılâp Kitabevi, İst. 1986, s. 18.
4 Ahmet Hamdi Tanpınar, *19uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, 5. baskı, İst., 1982, s. 273.

5 Tanpınar, *19uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, s. 273.

6 Tanpınar, *19uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, s. 273.
7 Mehmet Kaplan, *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 1*, Dergâh Yayınları, İst., 1976, s. 314.
8 Kaplan, *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 1*, s. 314.
9 Kaplan, *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 1*, s. 351.
10 Mehmet Kaplan, *Tevfik Fikret*, Dergâh Yayınları, İst., 2. baskı, 1987, s. 57.
11 İsmail Parlatır, *Tevfik Fikret*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004, s. 59.
12 Parlatır, *Tevfik Fikret*, s. 59–60.

13 Tevfik Fikret, *Bütün Şiirleri*, (Haz. İsmail Parlatır-Nurullah Çetin), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004, s. 368.

14 Tevfik Fikret, *Bütün Şiirleri*, s. 484.

15 Tevfik Fikret'in François Copée'den iktibas ettiği, aktardığı *Baharda* başlığını taşıyan bir şiirde de, yine tabiat içinde sevgili ile birlikte yaşama isteği vurgulanır. Bu şiirde av ile ilgili olarak şu dizelere yer verilmektedir:

"Pür-sâye hıyâbân-ı hafâ-perver içinde
Hem-pâ vü hem-âvâze vü hem-manzara vü hem-ser,
Perrân ü münevver
Sayd eyleyelim gel
Ben kafiyeler, sen müzehheb kelebekler!"

Söz konusu şiir, Tevfik Fikret'in François Copée'den iktibas ettiği bir şiir olması nedeniyle burada değerlendirme dışı tutulmuştur.
Bkz. Tevfik Fikret, *Bütün Şiirleri*, s. 362–363.
16 Tevfik Fikret, *Dil ve Edebiyat Yazıları*, (Haz. İsmail Parlatır), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1987, s. 232.

17 Kaplan, *Tevfik Fikret*, s. 14–15.

18 Kaplan, *Tevfik Fikret*, s. 13.
19 Kaplan, *Tevfik Fikret*, s. 14.

20 Marki: Bazı batı ülkelerindeki kont ile dük arasındaki bir soyluluk unvanı.

TÜRK RUHUNA TERCÜMAN BİR HİKÂYECİ: NECDET EKİCİ

Prof. Dr. Nurullah ÇETİN

Türk hikâyeciliğinin usta kalemlerinden Necdet Ekici yakın zamanda Çolpan Yıldızı (Akçağ Yayınları, Ankara 2018) adlı son hikâye kitabını yayınladı.

Oldukça rahat okunan, akıcı, sürükleyici, etkileyici ve sahici bir üsluba sahip olan eserde 10 hikâye var. Bu hikâyelerin salt merak duygumuzu tatmin eden olaylardan ibaret olmadığını, aynı zamanda bilgilendirici ve bilinçlendirici bir içeriğe de sahip olduğunu görüyoruz.

Kitaba adını da veren "Çolpan Yıldızı" hikâyesi, kitabın en etkileyici metni.

Zira burada yüzey yapı ve derin yapı olmak üzere iki katmanlı bir kurgu ustalıkla işlenmiş. Yüzey yapıda bir Türkiye Türkü ile Kırgız Türkünün beşerî aşkı sergilenirken, derin yapıda Dünyanın her yerine dağılmış olan 350 milyonluk büyük Türk milletinin birbirine olan aşkı, sevgisi, hasreti dile getirilmek istenmiş. Dolayısıyla bizim kızılelmamız olan Turan Türk birliği ülkümüzün estetik değerlerle örülü edebî bir metne dönüşümüdür bu hikâye. Bu hususu da hikâyede şu alegorik ifadeler perçinliyor:

"Bu iğde çiçekleri senin için. Bana hep seni hatırlatır. Burcu burcu sen kokarsın'. Demeyi ne çok sterdim. Ve haykırmak isterdim dağlara, denizlere: Ey güzel Asya'm! Ben seni bir Karacaoğlan yüreğiyle sevdim. Yıllar var ki kalbimi hep seninle nakışladım. Sen benim, yüreğimin şehri, bin yıldır beklediğim 'masal perim'din!"(s.11)

"Al Baharlı Mavi Dağlar" adlı hikâyesinde iyi niyetli, acemi, tecrübesiz, saf bir bekâr erkeğin kötü bir kadına âşık olması, ama son anda kadının iç yüzünü ve gerçek kimliğini öğrenmesiyle ondan vazgeçmesini konu ediniyor. Bu arada tabii ana duasını almanın önemini yadsımamak lazım.

"Çayın Soğudu Başkanım" hikâyesi, ülkemizin siyaset sahnesinin yaygın, bilindik kişi, durum ve olgularını ironik bir dille aktarıyor. Halka tepeden bakan, halkla iç içe olmayan, halka yaklaşmayan siyasetçilerle samimi olarak halkın içinde ve halkla kucaklaşan siyasetçiler arasındaki fark, mizahi bir üslupla, etkili ve vurucu biçimde anlatılmış.

"Göç" hikâyesi, köyden kente göçün doğurduğu kültür ve değerler

çatışmasını gündeme getiren bir metin. Geleneksel muhafazakâr değerlerle modern, seküler, Batıcı değerler arasında bocalayan, gidip gelen halkımızın dramlarını hatta trajedilerini yine etkili bir üslupla veren bir hikâye. Özellikle Batıcı kültür emperyalizminin Türk milleti üzerindeki yıkıcı tesirlerini çok açık biçimde anlatmış.

"Kaymakam" hikâyesi ise toplumumuzun kanayan iki önemli yarasına parmak basıyor.

Birincisi bürokratik işleyişin eksikleri ve yanlışları.

İkincisi de eğitim, kültür, görgü, adap alanlarındaki zaaflarımız. "Yılancı Hacı" hikâyesi ise metafizikle fiziğin, gerçeklikle sanal olanın, geleneksel olanla modernin, geleneksel tıpla bilimsel tıbbın nerede kesişip nerede ayrıldığının kesin ve net olarak belirlenemediği bir kaotik kültürel yapımızın bir görünümünü veriyor.

"Kırmızı Şapkalı Adam" adlı hikâyede tavizsiz bir dava adamının, bir komünistin davası uğruna katlandığı trajik durumlar aktarılıyor.

"Zurnacı Kel Bekteş" hikâyesi ise Anadolu Türklüğünün bir boyu olan Abdalların kimliğini, kişiliğini, duygu, düşünce dünyasını, yaşama biçimlerini, kültürlerini, insan ilişkilerini, hayat anlayışlarını, kurnazlıklarını velhasıl bütün insani özelliklerini mizahi bir üslupla, canlı yaşantı sahneleri halinde sergileyen bir metin.

İmdat Avşar'ın hikâyelerinden sonra okuduğum en güzel abdal hikâyelerini bu kitapta gördüm. Tamamen realist denilecek ölçüde gerçekçi bir gözlemle sunmuş.

"Can Bir Hüma Kuşu" adlı hikâyesi ise yine sağlık kurumu örneğinden hareketle maalesef Türk Devlet bürokrasisinde görülen bazı sorunlara değiniyor.

Toplu olarak değerlendirildiğinde şu görülüyor: Necdet Ekici, hikâyelerinde tamamen yerli, millî bir bakış açsısına sahip. Hem Türkiye Türklüğünün hem dünya Türklüğünün ruhunu, kültürünü, beklentilerini, sorunlarını çok iyi bilen, bu doğrultuda sağlam, sahih irdelemeler yapabilen ve bizden biri olarak bizim dünyamızı hikâyelerliyle çok iyi yansıtabilen usta bir hikâyeci.

Onun gerçekçiliği sadece iyi bir gözlemci olmasından kaynaklanmıyor; aynı zamanda naturalist bir yazar kimliğiyle de bizzat yaşantılarından, içinde bulunduğu ortamdan da besleniyor. Kendi çevresinin, kendi ortamının sahici yaşantılarını hikâyeye dönüştürebilme başarısı ve sağlam üslupçuluğu onu etkili bir yazar kılıyor. Özellikle hikâyesini yazdığı çevrelerin dil özelliklerini, yerel ağız özelliklerini, dile yükledikleri folklorik kültürel kodları çok iyi aktarabilme becerisine sahip.

Kurgu konusunda da çok başarılı. Olayı düzenleme ustalığı, vurucu unsurları metin halkalarına dönüştürebilme becerisi onun hikâyelerini önemli kılıyor.

Necdet Ekici'nin hikâyeleri daha çok kişi merkezli. Diyebiliriz ki Necdet Ekici, çok başarılı bir tip hikâyecisi. Toplumumuzda belirgin özellikleriyle öne çıkan toplumsal tipleri çok iyi gözlemleyebilme ve hikâyelerinde yaşatabilme başarısına sahip.

IHLAMURLAR ÇİÇEK AÇTIĞI ZAMAN

Bahaettin KARAKOÇ

Dilimde sabah keyfiyle yeni bir umut türküsü
Kar yağmış dağlara, bozulmamış ütüsü
Rahvan atlar gibi ırgalanan gökyüzü
Gözlerimi kamaştırsa da geleceğim sana
Şimdilik bağlayıcı bir takvim sorma bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Ay, şafağa yakın bir mum gibi erimeden
Dağlar çivilendikleri yerde çürümeden
Bebekler hayta hayta yürümeden
Geleceğim diyorum, geleceğim sana
Ne olur kesin bir takvim sorma bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Beklesen de olur, beklemesen de
Ben bir gök kuruşum sırmalı kesende
Gecesi uzun süren karlar-buzlar ülkesinde
Hangi ses yürekten çağırır beni sana
Geleceğim diyorum, takvim sorma bana
-Ihlamur çiçek açtığı zaman.

Bu şiir böyle doğarken dost elin elimdeydi
Sen bir zümrüd-ü ankaydın, elim tüylerine deydi
Sevda duvarını aştım, sendeki bu tılsım neydi?
Başka bir gezegende de olsan dönüşüm hep sana
Kesin bir gün belirtemem, n`olur takvim sorma bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Eski dikişler sökülür de kanama başlarsa yeniden
Yaralarıma en acı tütünleri basacağım ben
Yeter ki bir çağır beni çiçeklendiğin yerden
Gemileri yaksalar da geleceğim sana
On iki ayın birisinde, kesin takvim sorma bana
-Ihlamur çiçek açtığı zaman.

Bak işte, notalar karıştı, ezgiler muhalif
Hava kurşun gibi ağır, yağmursa arsız
Ey benim alfabemdeki kadîm Elif
Ne güzellik, ne de tat var baharsız
Güzellikleri yaşamak için geleceğim sana
Geleceğim diyorum, biraz mühlet tanı bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Ihlamurlar çiçek açtığı zaman
Ben güneş gibi gireceğim her dar kapıdan
Kimseye uğramam ben sana uğramadan
Kavlime sâdıkım, sâdıkım sana
Takvim sorup hudut çizdirme bana
Ben sana çiçeklerle geleceğim
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

OSMANLI DEVLETİ'NİN BİLGİ İHTİYACINI İLK GÖREN İNSAN: KÂTİP ÇELEBİ

İsmail ÖZMEL

Kâtip Çelebi (1609-1657) Osmanlı döneminin mütevazı bir devlet maliye katibidir ki önemli gözlemleri ve devletin bilgi ihtiyacı meselesine önemli çözüm gayretleri vardır. Bir örnek verilmesi gerekirse, ordu sefere çıkıyor ama gideceği ülkenin coğrafyası hakkında hiçbir bilgisi yok. Onun gideceği ülke hakkında gerçekçi bilgilere ihtiyacı vardır. Yolları, arazi engebeleri, su kaynakları vesaire. Çevre ülkelerin coğrafyaları hakkında doğru bilgilere ihtiyaç olduğunu gördü. Bu konuda kendisini görevli saydı ve bilginin peşine (arkasına) düştü.

İmparatorluğun bir Maliye kâtibi olarak çözüm arayışları ve okumaları onu eser sahibi bir yazar haline getirdi. Daha önemlisi dönemin gidişatına isabetli bir teşhis koydu ve bu konuda örnek çalışmalar yaparak, kitap haline getirmesi, adının günümüze kadar yaşamasını sağladı.

Onun en etraflı biyografisini Orhan Şaik Gökyay'ın yazdığını biliyoruz. 'Bu vatan kimin?' şiirinin şairi. Bir de Şerafettin Yaltkaya'nınKeşf-üz Zünun'a yazdığı önsöz var, bu yazıda etraflı bilgiler sunduğunu tarihçimiz Halil İnalcık'tan öğreniyoruz.

Daha sonra Halil İnalcık, TRT'de yayınlanan konuşmasında, ayrıntılı açıklamalarda bulunarak, Katip Çelebi üzerinde durulması, düşünülmesi ve değerlendirilmesi gereken döneminin bir yazarı ve düşünürü olduğunu belirtiyor.

Halil İnalcık "Bu büyük adam, her bakımdan büyük adam. Hakkı ile memleketimizde tanınmıyor, onun yaptıkları, Türk ilmine, Türk siyasetine katkıları henüz değerlendirilmemiştir. Kâtip Çelebi'nin önemi şuradan gelmektedir. Tarihimizde ilk defa Batı'nın üstünlüğünü kabul eden, devletin bekası için Batı'ya yönelmenin, ilim bakımından, teknik bakımından kaçınılmaz bir zaruret olduğunu ilan eden ve Batı ilmiyle ilk defa tercümeler yaptırarak temasa geçen bir adam olmasıdır."(Prof. Dr. Halil İnalcık. Söyleşiler ve Konuşmalar, 2013-İstanbul, ikinci baskı, cilt: I, S: 217)

Osmanlı düşüncesinde her zaman batı küçümseniyordu. Bugün de tarihimize böyle bir anlayışla bakan bir kesim vardır. Elbette körü körüne Batı'ya hayran olmak ve kendimizi küçümsemek aklın kabul edeceği bir şey değildir. Çünkü güçlü olan çok yönlerimiz vardır. Çağın gayretlerini takip konusunda ihmallerimiz olduğunu da kabul etmek durumundayız. Bilimsel ve teknik buluşlar ve ayrıntılar her gün yeni

bilgi ve bulgularla zenginleşirken bizim de bu gelişmeleri yakından takip etmemiz gerektiğini kabul etmemiz gerekirdi. Katip Çelebi'nin yaptığı önemli iş bu ihtiyacı derinden duymuş olmasıdır. Çağla atbaşı yarışın ipini kaçırmak bazen ülkenin ve milletin felaketi ile sonuçlanabiliyor. Kâtip Çelebi realist bir devlet memuru, meselelerimize gerçekçi çözümler arayan, devletin bilgi eksikliğini tamamlamaya çalışan bir bürokrattır. Onun için bu yazımızda Kâtip Çelebi üzerinde düşünmeyi deneyeceğiz.

Katip Çelebi'nin yaşadığı dönem imparatorluğun çok karışık ve devlet otoritesinin çiğnendiği, saray kadınları ile yeniçerilerin el ele vererek devlet yetkilerini kimin kullanacağına dahi karar veren, zafiyetler dönemidir.

"Çelebi fikirleri ile devrinin kargaşa ve anarşisine karşı tavrı ile ve buna bir çıkış yolu olarak tam manasıyla Batı'ya dönmek, Batı kültürünü tanımak, Avrupa'yı tanımak lüzumuna katkısıyla, bu husustaki çalışmaları ve ısrarı ile bizde garpçılığın başlangıcı sayılmalıdır. O zamana kadar Osmanlı düşüncesinde Avrupadaima küçümseniyor, Batı ile bir temas kurmak, onu anlamak, görmek küfr sayılıyordu."(Halil İnalcık. A.g.e. s:217)

"Katip Çelebi 17. Asrın başlarında doğdu, 1609'dur hatırladığıma göre ve ölümü de 1657'dir."

"Gerçekten, 1600'lerden 1656'ya gelinceye kadar Osmanlı devleti tam bir anarşi içindedir."

" I. Ahmet'e kadar devletin batma tehlikesi karşısında, Selanikî, Mustafa Âli, Kitabı Müstetab tarafından devlet adamları uyarıldı. O zamanlar devletin büyük bir kargaşa içerisine düştüğü söylenmiştir. Bu anarşi devri, Kuyucu Murat Paşa'nın 1608'de son verdiği büyük kargaşadır….İşte Katip Çelebi bu kargaşa devrinde doğdu…. IV. Murat artık genç olmuş, 1632'de devletin dizginlerini ele alır, bu çok otoriter ve merhametsiz hareket eden bir sultandır… "

"IV. Murat Bağdat'ı tekrar geri almaya muvaffak oldu. Bütün bu seferlerde konumuz bakımından dikkate değer olan şey Katip Çelebi bütün bu seferlere katılmış ve görülen kötülükleri, noksanı, başarısızlıkları kendi gözüyle görmüştür.

Kendisi Anadolu Muhasebe kaleminde bir kâtipti… Küçük bir kâtip bürokrasiye giriyor ve bürokrasideki noksanları da yakından inceliyor. Kâtip Çelebi, devlet divan bürolarında hizmeti dolayısıyla bütün seferlere iştirak etmiştir. Onun için bu Bağdat, İran seferlerinde onu görüyoruz ve askerin, ordunun, memleketin durumunu yakından izliyor. MESELA sonradan Cihannüma'yı yazarken diyor ki: Orduların komşu memleketlerin durumu hakkında hiçbir fikri yok, yolları bilmiyorlar, bütün o noksanları yakından görmüş, tecrübe etmiş. Tabi aklı başında bir kâtip olarak, bir bürokrat olarak, bütün arzusu yüksek kademelere çıkmaktır." (Prof. Dr. Halil İnalcık. A.g.e. s: 217-220)

Kâtiplerin yetişmesi de tıpkı esnaflarınkine benzer, çırak, kalfa ve usta aşamalarından geçiyor. Kâtip çelebi de ilk merhaleleri aşmış ve kalfa olmuştur. Bu

sebeple ona "Hacı Halife" denilmiştir.

Osmanlı geleneğinde, bilimsel kanaat ve çalışmaların İslam dininin farklı anlayışlarına farklı yorumlarına göre bir değerlendirmeye tabi tutulması vardır. Hâlbuki Kutsal kitabımız Kur'an'da bir devlet şekli tarif edilmemiş ve bir devlet şekli tavsiye edilmemiştir. Bu saha insan aklına ve bilime bırakılmıştır.

Bilimsel çalışmalar tamamen insan aklının, deneyin ve gözlemlerin eseridir. Ortaya konan ve bir gerçek olarak sunulan metinler konunun uzmanlarınca tenkit edilebilir ve yanlışlığı ortaya konabilir. Bu tamamen bilim adamlarının gayretleriyle şekillenen bir sahadır.

İmparatorluğun batının yakaladığı bilimsel gerçeklere sırt çevirmesi sonucu imparatorluk parçalanmış ve sonunda da bilinen mücadeleler ve fedakârlıklarla, Osmanlı Devletinin küllerinden, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur.

Kâtip Çelebi'nin gözlemleri devletin büyük bir bilgi ihtiyacı olduğunu ortaya koymuş ve ilk olarak da coğrafya üzerindeki bilgilerin Türkçeye aktarılması gerektiği kanaatine varmıştır.

"Katip Çelebi ilk defa görüyor ki Batı Coğrafya ilminde çok ileri gitmiş, dünyayı daha iyi tanıyor… Hindistan'a gitmeleri coğrafya ilmi sayesinde olmuştur. ..Büyük Cihannüma adlı eserine yazmak için, Avrupa ilmini, bu sahadaki çabalarını ve başarılarını kendi devletine aktarmak için bu Avrupa eserlerini ele geçiriyor. Latince kitapları ve haritaları görüyor. Bunları tercüme etmek lazım, anlamak lazım, talih kendisine yardım ediyor."

"Bir Fransız bilgini, İslam'ı kabul etmiş, (Prof. Dr. Şeyh Mehmet İhlasi adını almış, onu buluyor ve bu Avrupa'daki belli başlı önemli coğrafya kitaplarını ona tercüme ettirerek Batlamyus'un coğrafyasından beri ilk defa olarak Batı'nın bulduğu coğrafi bilgileri aktarıyor. İşte çabalar sonunda bu büyük Cihannüma adlı kitap ortaya çıkmıştır."(Prof. Dr. Halil İnalcık. A.g.e. s: 222)

Katip Çelebi'yi ibretle ve dikkatle incelemek bir takım gerçekleri görmemizi sağlar diye düşünüyorum. Kâtip Çelebi, Batıyı bilimi ve teknolojisi ile öğrenmezsek onlarla başetmenin zor olacağını ilk tespit eden kişidir. Bunun için çalışmalarına devam ediyor ve Atlas Minör ve Atlas Major'u aynı Fransız asıllı Şeyh Mehmet İhlasi'ye tercüme ettiriyor. Bütün gayesi Osmanlı devletinin bilgi eksikliğini tamamlamaktır.

Kâtip Çelebi kendi döneminde Osmanlı Devletinin bilgi eksikliğini tamamlamak için bu gayretleri göstermiştir.

30 Ağustos 1922'de kazanılan büyük zafer, Garp'ın bu üstünlük psikolojisini yerle bir etmiş ve batı ile eşitler arası bir münasebetin başlamasını sağlamıştır. Cumhuriyetin taçlandırdığı bu büyük Zafer'in sağladığı noktadan geriye adım atmak, ülkemiz ve milletimiz için ıstıraplı bir geriye dönüş olacaktır.

(10.08.2018 Cuma)

HÜZÜNLÜ MISRALAR – III

- Oğlum Mete'nin Aziz Rûhuna –

Abdullah SATOĞLU

Eylûl'ün yirmisi, Muharrem onda
Ettin ukbaya sefer Mete'ciğim.
Dünya denilen sefil istasyonda
Buldun ellibeş yıl yer Mete'ciğim.

Ağabeyinle sen verip el-ele
Kavuştun biricik annen Gülsel'e.
Döktüğüm gözyaşı döndü birsele
Kalmadı gözümde fer Mete'ciğim.

İki kardeş düştünüz bir Kazan'a
Düştünüz de döndü bağrım hazâna.
Geride koyduğun oğul – kız – ana
Hak'tan mağfiret diler Mete'ciğim.

Çektindi kahrını İskenderun'un
Son yılda dert ile doldu derûnun.
Mahşerde sorulan her bir sorunun
Cevabını kolayca ver Mete'ciğim.

Rab'bım oldu sana yardımcı ve yâr
Bazen mahzun oldun, bazen bahtiyar.
Dolaştın rızık için diyar diyar
Ecrin, alnındaki ter Mete'ciğim.

Ne mutlu; İkiz'lerim, Selçuk, Mete
Ermek için huzur ve selâmete
Sarıldınız hep dîne diyanete
Ahret'te murada er Mete'ciğim.

Dost için canını ederdin fedâ
Ettin Hac farzını ihlâsla edâ.
Enisin olsun ulemâ, şühedâ
Postunu Cennet'e ser Mete'ciğim.

Saramadık bağrındaki yarayı
Talan ettin gönlümdeki sarayı.
Benden önce gittin bozdun sırayı
El – âlem bana ne der Mete'ciğim?

Ank. 20 Eylûl 2018

HATIRLIYOR MUSUN?

Sevgili Can'a...

Büyük depremlerden biri olan 17 Ağustos 1999 Marmara depremi pek çok insanı sevdiklerinden kopardı. Onlara tarifi imkânsız acılar yaşattı. Pek çok anne baba evlatsız, abla abi kardeşsiz, çocuklar anne babasız kaldı. İşte bir teyzenin "Katlanarak artıyor" dediği yeğeninin acısını, özlemini yüreğinin en derinlerinden kopup gelen bu şiirle anlatmış.

Handan TÜRKMEN

Hani elimi tutmuştun, küçük adımlarla yürüyordun.
Simitlerimiz elimizde, İstanbul kazan, biz kepçe.
Gezebildiğimiz kadar gezdik.
Deniz kenarında bir gazinoda,
Yüzümüzü yıkadık ve serinledik.
Yüzünde gülücükler, dilinde neşeli sözcükler,
Ve yanağına kondurduğum öpücükler.
Hatırlıyor musun?

Tepesi tüylü bir kalem almıştık,
Uçmuştu tüyü!
Masum neşeli yüzünün,
Birden bozulmuştu büyüsü.
Yakalamak için rüzgârın peşine düşmüştük;
Sonra da ne çok gülmüştük.
Hatırlıyor musun?

On bir yaşında masum bir çocuktun.
Bir uğultuyla cennete uçtun.
Bin acı, bin bir özlem,

Hepimizin içinde gizlenen...
Ne senin için mümkün hatırlamak,
Ne de bizler için seni unutmak...
Okşamak isterdim başını;
Şu an okşarken
Senin yerine mermer mezar taşını...

NİYAZİ YILDIRIM GENÇOSMANOĞLU'NU TANIYALIM

Bedrettin KELEŞTİMUR

Ak topraklarda, ak alınlı yiğitlerin diyarıdır Ağın.

Ağın, ak gerdan üstünde bozkır Anadolu'da zümrüt güzelliği ile gözlere güzellikler içiren yurt köşesidir.

Tarihi yolların en uğrak noktasında olduğu içindir ki Ağın, Kuzeye, Kafkaslara; Güneye, Basra'ya; cihan şehri İstanbul'a yakındır.

Bu yakınlık, ak topraklar üzerinde kurulu Ağın'da; doğu ve batı kültürüne bütünüyle hâkim irfan sahibi insanların yetişmesine zemin hazırlamıştır.

Anadolu'nun herhangi bir şehrinde Ağın ismini ve o ismin neleri çağrıştırdığını sorunuz?

Size verilecek cevap: "Anadolu'ya muallim yetiştiren gayretli, azimli, yürekli bir ilçemizdir…" şeklinde olacaktır.

Evet, insanı yoğurup şekillendiren muallimlerin diyarıdır Ağın.

O kahraman muallimler ki isimleri birbiri ardınca geldikçe heyecanlanırım…

İsterseniz aklıma ilk gelenleri sıralayayım: Müderris Hüseyin Hüsnü Efendi, Fahri Bey (büyük dedem), Abdullah Lütfü Efendi, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu…

Niyazi Yıldırım. Bir ömrü değil, ömürlerin asrımıza bahşettiği bir koca çınar, Türk dünyasını kucaklayan bir büyük yürektir.

Bir idealin doğuşunu, emeklemesini, yürüyüşünü ve coşmasını 63 yıllık bir ömre sığdıran bir yürek. O yüreğin tertemiz serüveni bir sinema şeridi gibi gözlerimizin önünden akıp gidiyor… Daha 12 yaşında, 'ben şair olacağım' demişti…

Ağın'da nahiye müdürlüğü yapan Elmas Yıldırım, kaynağını Orta Asya'dan aldığı ırmağın Anadolu Bozkırlarına hayat veren o şen havası ile Niyazi Yıldırım'ın bir ide dünyasına aktıkça akıyordu… 'Destanların Sevgilisi' her fırsatını yakaladıkça, güngörmüş bir kadın babaannesi Aniş Ana'nın ayakları ucuna oturur ve: bana, ulu atamı, "Bağdat Fatihi Genç Osman'ı anlat! " derdi. Bilge kadın; bütün ruhuyla kuşanır tarihi hakikatleri bir daha, bir daha anlatırdı Niyazi Yıldırım'ına. Gözleri dalardı Niyazi Yıldırım'ın küçücük beyninde büyük milletinin kahramanlıkları canlanırdı. Ulu atası, "Bağdat Fatihi Genç Osman" canlanırdı.

Niyazi Yıldırım, içi pırıl pırıl aydınlık bir ailede gözlerini açmıştı… Babası Mehmet Sabit Efendi, Niyazi Yıldırım'ın üzerinde düşünce dünyasını etkileyen ve şekillendiren ilk sıcak nefesti… Akif'i, Fikret'i, Namık Kemal'i ve onların vicdanı hür dünyalarıyla tanıştırmıştı… Şairimiz, Ağın'da, ilk mektep sıralarında çalışkanlığıyla, başarılarıyla herkesin dikkatlerini üzerine çekmesini bilmişti. Odanın loş karanlığına düşen petrol lambasının ışık selinde kendisini kâh babasının şiirlerine, kâh anlattığı masallara, sohbetlere kaptırır, kâh okuduğu kitabın ruh dünyasında gezinirdi...

Niyazi Yıldırım, 12 yaşında babası Mehmet Sabit Efendi ve annesi Zeynep Hanımla Samsun'a gider. Orada, Akpınar Köy Enstitüsünde eğitime başlar… Artık o bir öğretmen adayıdır. "Bayrağım, kılıcım, atım/ Dinim, tarihim, sanatım/ Benim ulu kâinatım/ Kaleme kâğıda sığmaz" diyeceği şiirin dünyasında zevkle, emin adımlarla dolaşacak okul yıllarında bütün sosyal ve kültürel faaliyetlerin içerisinde başarıyla, örnek bir öğrenci olarak yer alır. Samsun'dan, Anadolu'ya, döner içindeki yangınla birlikte: Benliğini kaplayan Türklük coşkusuyla Akçadağ Köy Enstitüsünde Eğitimine devam eder ve buradan 1947 yılında mezun olur.

İlk tayin edildiği yer, Elâzığ'ın merkez köylerinden Bizmişen İlkokuludur…

7 yıl bu okulda kalır… İlk evliliğini bu köyde, Naciye Hanımla yapar. Bu evlilikten Talat, Nihat ve Mefkûre adlı üç çocuğu dünyaya gelir. Niyazi Yıldırım'ın Elâzığ'da ikinci görev yeri Kovancılar İlçesine bağlı Gülçatı (Kirveköyü) dür. Kirve Köyünde Kısmet Hanımla evlenir. Bu evliliğinden de Ayhanım, Aybek, Aygün, Murat, Gökbörü isimlerini verdiği beş çocuğu dünyaya gelir. Elâzığ'da, görev yaptığı yıllarda bir edebi muhitin içerisinde kendisini bulur. Bir yanda Ulukent'te öğretmenlik yaparken beri tarafta da, Elâzığ Gazetesi'nde, Kopuzdan Ezgiler başlıklı köşesinde yazılar yazar. "Konsun şamdanlara mum, olsun ergenler sıra,/ İnsin davula tokmak, başlasın Çaydaçıra! " dizeleriyle meşhur Çaydaçıra şiirini ilk defa Elâzığ Gazetesi'nde yayınlanır.

Bugün dahi söylendiğinde Gakgoşların yüreğini oynatan bu Niyazi Yıldırım'ın bu dizeleri halen Elâzığ'da Çaydaçıra oyununa başlamadan önce gür bir sesle okunmaktadır. Bu dizeler Çaydaçıra'nın başlayacağını müjdeler.

"Üstadım, ağabeyim, ruhumun ve sanatımın mimarı" dediği Fikret Memişoğlu ile birlikteliği de bu dizelerle başlar… Ve Fırat Dergisi, ruhundaki ilk fırtınaların koptuğu bir alamete dönüşür… O Elâzığ'ı, sanat dünyasını daha yakından tanır… Elazığ, ondaki cevheri çözmede gecikmez… Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Türkiye'de, edebi camialarda ön kulvarlarda yer alması, 1970'li yıllardan sonradır… Mart 1975 tarihinde İstanbul Devlet Kitapları Müdürlüğü'nde görev yaptığı yıllarda içindeki azim, yüreğindeki sevda artık yer yurt tutmaz olur. O; Anadolu'yu Kars'tan Edirne'ye kadar, 'kütüphane ağıyla donatmayı' düşünür. Milli Eğitim Yayınevleri ve Devlet Kitapları Bölge Şeflikleri Niyazi Yıldırım'ın döneminde bir ışık yağmuru gibi

Anadolu şehirlerinin üzerine yağmaya başlar… Türk ve İslam Klasikleri, Batı Klasikleri ve daha yüzlerce kitap bütün Türkiye'de okuyuculara merhaba der. Milli Eğitim Bakanlığının bir yandan çocuklara, beri taraftan gençlere yönelik yayınları o dönemde gürül gürül ses getirir… Türkiye büyüyecekse, bilgiyle ve irfanla büyüyecektir. Bu millet ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapacaktır. İşte bu düşüncenin etrafında şekillenir yaptıkları, yapacakları Niyazi Yıldırım'ın kafasında. İstanbul'da, Devlet Kitapları Müdürlüğü yaptığı yıllarda en yakın arkadaşı Devlet Kitapları Basımevi Müdürlüğünü yürüten Mustafa Necati Sepetçioğlu'dur. Birisi bu milletin romanını yazar; bir diğeri ise 'destanlarını' ve gönüllerde taht kurarlar yıllara yüzyıllara hükmeden… Destanların Efendisi Niyazi Gençosmanoğlu, Devlet Kitapları Müdürlüğü'nden sonraki görev yeri İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Genel Sekreterliğidir. Burada da güzel çalışmalara imzasını atar.

Yıllar su gibi akıp gitmektedir. Niyazi Yıldırım, on elinde on maharet olan bir sanatçı, görev aldığı her kurumda başarılı çalışmalarıyla kendisini kabul ettirir. Ankara'daki Sanat Derneği'nde Arif Nihat Asya, Halide Nusret Zorlutuna, Mehmet Çınarlı, Bahaettin Karakoç, A. Ali Garip Kafkasyalı, Emine Işınsu, Yavuz Bülent Bakiler, İlhan Geçer, Dr. Sadık Kemal Tural ve Dr. Ahmet Bican Ercilasun ile birlikte görev yapar. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Genel Sekreterliği görevinden Ocak 1978'de kendi isteği ile emekli olduktan sonra Türk Edebiyatı Vakfı Müdürlüğünü 4 yıl boyunca başarıyla yürütür. 1980–1981 yılları arasında da, Türk Edebiyatı Dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yapar. Bu dönemde Türk Edebiyatı Dergisinde, Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Kabaklı, Cemil Meriç, Prof. Dr. Ayhan Songar, Prof. Dr. Orhan Türkdoğan, Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu, Yavuz Bülent Bakiler, Sevinç Çokum, Osman Yüksel Serdengeçti, İsa Kocakaplan, Abdullah Satoğlu, Ahmet Taşgetiren, Altan Deliorman, Sadri Sarptır, Dr, Emel Esin, Dilaver Cebeci, Prof. Dr Erol Güngör, Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Prof. Dr. Mustafa Kafalı, Gültekin Samancı, Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş, Osman Çeviksoy, Ahmet Güner ve burada ismini sayamadığımız sahasının güçlü kalemleri ile birlikte Türk düşünce hayatına şekil verirler.

'Vatan oğul.. Bayrak oğul.. Devlet oğul.. Can oğul../ Sevmek nedir? Bunu bilen âşıklara Bismillah.//Gazi oğul, şehit oğul, iman oğul din oğul.. /Ak döşünden kan fışkıran deşiklere Bismillah.//Düşte gördüm, kanlı başın Peygamberin dizinde/Ocaklara, eşiklere, beşiklere Bismillah.' mısraları bin yıl İslam'a hizmet eden bir milletin maverasından bizleri haberdar eder. Niyazi Yıldırım, soy ismi gibi, hizmette bir 'yıldırımı…' andırır. Doğu Türkistan Davasını Türkiye'ye, Türk ve İslam Dünyasına, Doğu Türkistan Türklerinin efsanevi lideriyle birlikte Türkçe-Arapça-İngilizce gibi üç dilde çıkardığı Doğu Türkistan'ın Dergisi'nin yazı işleri müdürlüğünü yapar. Niyazi Bey, 1989 tarihinden itibaren Türkiye Gazetesi'nde; kültür-sanat yönetmeni olarak basın dünyamızda en ciddi ve en başarılı hizmetler

veren bir şahsiyet olarak kendilerini kabul ettirir. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu bundan yıllar önce aramızdan ayrılmış, Hakk'a yürümüştü. Anadolu'nun bağrından çıkmış bir alperendi... Alp er Tunga'nın iki bin yıl sonra gelen soluğuydu.. Yunus'un dili, Mevlâna'nın engin ufku, Sinan'ın eli, Itrî'nin sesiydi... 'Aylardan Ağustos, günlerden Cuma' diyen destan şairimiz, aynı kutlu ayda doğmuş, takdiri ilahinin bir cilvesi aynı kutlu ayın bir Cuma'sında Hakk'a yürümüştü. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, maziyle hemhal olmuş, onun tefekkürüyle gönül gözleri açılmış, soframıza şiirin ziyafetini getirmiştir. Onun hayatı, 'mücadele' yapraklarının katmerli açılarıyla doludur. Almayan ama hep vermeye çalışan bir alperendir, Gençosmanoğlu. Destan şairimiz Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu mısraları öylesine dokur ki, bal arısındaki işçilik ondadır! . İpek böceğindeki zevk ondadır! . Her ilmikte can bulan renklerin senfonisi ondadır! . Kelimelere, mana elbisesini giydiren o feraset; öyle bir heybetle tarihe yönelir ki, feryadına ses bulur!

At ve Çadır bizim gökçe medeniyetimiz diye adlandırılmıştı.

Çadır, Sinan'ın elinde cihan eserine sembol 'kubbeleşti..'

Ve, şairin dediği gibi, "Çil, çil kubbeler serpen ordu.."

Kök saldı toprağın derinliklerine..

Avrupa'da Türk İzleri, sadece eserde değil; onları nakışlayan ses ve söz dehalarının ikliminde vücut buldu.. Destanlarımıza bakınız; "Demiri Dövdük.." Dağları erittik, ayaklarımızın altına serdik, insanlığa hediye ettik koskoca medeniyetleri.. Masallarımız, kahramanlarla çocuklarımızın gözlerini büyüledi.. anne sütü gibi gönüllerini ferahlattı.. Gürbüz yiğitler çıktı, vatan coğrafyasında.. Ses verdiler, Ötüken yaylasından.. Ders aldılar, Ahmet Yesevi'den.. Semerkant, Buhara rüyalarını süsledi, her dem..Kaşgar, dillerini bezedi.. Aktılar, doğudan batıya doğru.. Bahar coşkusu içerisinde Yunusça dillendiler, Ahi Evran Konağı'nda yeni dünyalar/ yeni iklimlerle tanış oldular.. Şeyh Edebali, Emir Sultanlarla hayata barış oldular.. Fuzuli'den Nesimi'ye.. Şeyh Galip'den, Yahya Kemal'e bir yay kirişi gibi gönül iklimini sevdalarına gerdiler.. Bir hayat ki, Dede Efendilerde, Itrilerde billurlaştı.. Anadolu bozkırı art arda gelen bir Malazgirt Destanına, bir İstanbul Fethine, bir Çanakkale Destanına, bir Sakarya, bir Dumlupınar, bir Cumhuriyet zaferine onun kalemiyle bir daha tanık oldular...

Sadık Kemal Tural Hocamızın çok veciz bir sözü vardır; "Bugünün bekçileri siyasetçileridir, yarının namusu da şairlerden sorulur.' Evet, şairin esas politikası, eseridir. "İnsan âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar" Şair hayaller dünyasından zevk, estetik ve bedii güzellikleri şuur altına yerleştiren, yer altındaki kaynakları dışarı taşıyan hüner tılsımlarıdır.

Ramazan Korkmaz, "Ses mimarlarımız, binlerce /milyonlarca yüreği bir yürek haline getirip bayraklaştırdılar.." 'sese dönüşen coğrafyayı ve suya yansıyan gerçeği' onlar dile getirdiler.... Şairler, Türkçe'nin bayraktarlarıdır…" der gerçek de budur.

Niyazi Yıldırım'ı eserleriyle anarken "Birlik ateşinin yakıldığı bir güzel güne uyanıyoruz.. Bir anı devam ettiren, şimdiki hale devamlılık veren" Niyazi Yıldırım gibi aşk deryası şairlerimiz gayet iyi bilinmelidir ki, "geçmişle gelecek arasında bir bağ, cihanşümul bir hayat ile ferdi hayat arasında bir köprü" bir muazzam köprü kurmaktadırlar. İşte, bugün o tarihi köprüden onun destanlarıyla hep birlikte geçiyoruz. "Edebiyat, musiki, mimarî, resim, heykel, tiyatro, sinema, şiir... Geçmişin derinliklerinden günümüze ve geleceğe doğru filizlenen sanat dallarıdır. Her dalın gayesi, beslendiği toprağın, içtiği suyun, soluduğu havanın, tadını, rengini, öz suyunu ihtiva eden en olgun ve en güzel meyveyi verebilmek ve bu meyvelerle milletinin ruhunu besleyebilmektir." diyerek, İslamiyet'in ve Türklüğün en güzel motifleriyle işlediği destanlarıyla Türk dünyasını uyandıran Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu kültürün ve şiirin şehri Elazığ"ın yetiştirdiği Türklük sevdalısı bu yiğidini unutmadı unutmayacak.

BİR SABAH ŞEHİRDE YALNIZ DOLAŞMAK

İsmail ÖZMEL

Ayaz da olsa bir sabah şehirde yalnız dolaşmak
Sokaklarda, caddelerde gezinmek, tek başına
Bir dostu selamlamak, bir anıya rastlamak köşebaşında
Ve bir meydanda koca bir şehrin geçmişini düşünmek
Dumlupınar ilkokulunun önünde bir arkadaşa rastlamak.

Ayaz da olsa bir Anadolu şehrinde gezinmek
Bir yığın duygunun naifliğiyle yollara, bahçelere, parklara
Bir bahar özlemi ile bakmak, kuş seslerinin
Çocuk seslerine karıştığı bir demi yakalamak
Velhasıl Anadolunun her köşesinde bir iksir,
Bir tad bir lezzet var, böyle zamanları kaçırmasın
Yaşamaktan zevk alan insanlar

Sabahları sokakları boş bırakmayın, ayak değmedik
Göz süzülmedik, el sürülmedik yer kalmasın
Onların güzelliğinden nasiplenmedik gönül kalmasın
İçini ısıtan sevgiden.

Bir gerçek fakir rastlasın iyiliksever gözüne,
Sevgi ve dayanışmanın huzurunu yaşasın insanlar.

Her sabah sokaklarda
Huzur arasın, dost arasın, hatıralarla süslesin
Şehri ve insanları. Yetişkin insanlar,
Güzel insanlar çoğalsın
Süslesin Anadolu'yu.

BİSİKLET İZLERİ

Murat SOYAK

Daha dün müydü eli yüzü toprak
Resimdeki o mahzun, esmer çocuk
Oyun bitti ama içinde ukde kalmış
Neylersin, serde yoksulluk derdi

Zahire pazarında bir hurdacı
Pas yemiş her yanı ve kırk yama
Olsun, uzaktan bisiklet işte
Hem binince dünyalar senin

Cici ferhat, o zamanlar çırak
Haftalıklar birikince mavi bisiklet
Bir hava bir hava sorma gitsin
Futbol sahasını kesip biçiyor

Arkadaşım, gel etme eyleme
Gözümüz kaldı yeter bu zulüm
Birazcık da biz binelim bisiklete
Olmaz der, çiğner geçer çimenleri

YANKI

Ahmet ÖZDEMİR

Kanatlarını ebem kuşaklarıyla süslemiş kelebekler
Yazı bir yekinmeyle güneye götüren ipek böcekleri
Hızla birbirine bağlıyor
Üzüm asmaları ve dut yapraklarından
Bin bir telaşla kaçırdığımız seslerimizi
Gül çağrısı
Aşk muştucusu oluyor
Tene düşmüş kırmızıda

Sen konuşunca
Sıcak akşamüstleri iniyor
Eteklerine Akdeniz'in
Ben konuşunca
Papatyalar dolduruyor sokakları
Çocukları uyandırmak için

Oysa beni böylesine çocuk kılan sevgilim
Sesin değil parmaklarının inceliğidir
Seni böylesine anne kılan
Saçlarımdan havalandırdığım rüzgârlar
Ben eğilip su içerim gün boyu
Parmaklarının inceliğindeki çeşmeden
Sen dört nala koşan atlar gibi
Serinliğin yankısını öpersin
Aşkla dirimlenen dudaklarımda

GİTMEKLE KALMAK ARASINDA…

Fırat ENSARİ

İnsan devinir, eyler, hep bir yerlere gider. Sona değin…

Son ölümdür.

Ölümü bekleyene "gidici" denir.

"Kalıcı" olmak sonsuzluğu çağrıştırır, kalmak, bir anlamda var olmayı sürdürmektir, kalımlı olan daima var olandır.

Gidenin sonu belirsizdir.

Gitmek; bir maceradır, riske girmektir, bir karar, bir seçim, özgürlüktür.

Kalmak; istikrar, güvenlik, değişmezlik, zorunluluktur daha çok.

Bir şeylerden kaçmak istersek gideceğimiz pek çok yer vardır…

Lakin kendimizden kaçmak istersek, maalesef, gideceğimiz hiçbir yer yoktur…

Belki de kendimizden kaçamadığımızdan her yere taşırız kendimizi…

Yüzeysel olan yaşamın yüzeyinde kalma çabamız, kendimizi her yere taşıma arzumuz eşliğinde beşik misali sallar benliğimizi…

Gitmekle kalmak arasında…

Sahi; Gitmek mi zor yoksa kalmak mı zordur?

Nasıl da zor bir soru ve devamında eylemdir her ikisi de.

Belki çözümsüz bir sorun, belki de her biri birer yitimdir.

Yapılan her tercihin nihayetinde diğer tercihlerin kaybı olduğunu görüp bilme pahasına…

Bazen kalmayı isteriz ama gitmeliyizdir.

Tercih ne olursa olsun yaralıdır.

Gideriz ama bir parçamız terk ettiğimiz yerde kalır, kalırız ama bir parçamız artık burada değildir.

Her zaman gidenler ve kalanlar vardır, olacaktır…

İnsanlar gider, insan kalır. İnsan gitse de doğa kalır.

Doğa yok olsa da…

İnsan, kalmakla gitmek arasında bitmeyen bir savaş alanıdır.

Entropi yasası; insanı kaosa, dağılmaya, yok olmaya, ölüme güdüler.

Yaşama içgüdüsü ise; düzene, istikrara, yaşamaya, sonsuzluğa…

Seçimler arasında kalan ve sıkışan insan evladının değişmez kaderi biraz da…

Araf da kalmaktır…

Her ne kadar bedenlerimiz gidecek olsa da…

Bu dünyada kalacak olan…

Mezar taşımız bile olsa…

Bir hoş sedadır...

SILAYA YOLCULUK

Sabahat Varol İNSEL

Günlerden Salı. Sıla hasretinin gönlümü deştiği, özlemlerimin depreştiği, yüreğime cemrelerin düştüğü sıcak bir Temmuz. Yola çıkacağız. Evimizin bereketi, çocuklarımızın Babaannesi Refika Annemiz, eşim ve iki kızımla beraber tatil için Niğde'ye gideceğiz.

Dün gece uyuyamamıştım. Od ocak sahibi olsak, çoluk çocuğa karışsak da başkaydı Baba ocağının, ana kucağının, ata yurdunun sıcaklığı.

Sabahın seherinde yola koyulduğumuzda içim içime sığmıyordu. Bilirdim ki, sıladan uzak gurbet elin zorunu içimize sindireli çok olmuştu. Hasreti kırık dökük de olsa öğrenmiştik. O yıllarda paralı yollar henüz yapılmamıştı. On iki saat sürecek

Yolculuğumuzu düşündüm. Bu heyecanla nasıl bitecekti bu uzun, upuzun yollar? Dura kalka, dinlene yorula bitecekti elbet.

Güneş arabanın camlarına vurduğunda sabahın serinliğini yüzümde hissettim. Çocuklar sabah uykusunda, ben hayallerimde. Dualar kanatlanmış, hatıralar ses veriyor.

Bir 29 Mayıs sabahında Niğde Tren Garı'nda ailem ve akrabalarıma veda ederken göz yaşlarım sel olmuş tren düdüğünün sesi pek acı ötmüştü. Yüreğime yüreğime de ayrılığın hüznü oturmuştu. Ailelerimizin rızasıyla yeni bir hayata başlıyorduk ve bunun için hem gönlümle, hem elimle imzamı atmıştım. İşte bugün, ikindi güneşi el sallarken, akşamın alasında yeniden kavuşacaktık sılaya.

Tüm bunları hayallemişken bembeyaz bulutların şekillendirdiği açık mavi gökyüzü alabildiğine genişlemiş, sanki tüm dünyayı kucaklıyor gibiydi. Sağ yanımızda bize arkadaşlık eden Tuz Gölü'nü dolanırken sıcaklık da biraz hafiflemişti. Güneş gölün hareketli beyazlıklarla ışıldıyordu. Karşıdan gelen kamyonlar yolun daraldığı yerlerde uğuldayarak geçiyordu yanımızdan. Yolun yarısını çoktan geçmiştik bile.

Okullar kapanıp da Haziran 15 dedi mi, evde bir telaş başlar, yükler toplanır, at arabası peylenirdi(tutulurdu). Kararlaştırılan gün geldiğinde şehrimizin batı yamacındaki Kayardı Bağları'na göçülürdü. O zamanlar şimdilerde olduğu gibi evler eşya ile doldurularak israf edilmez, kullanılan tüm eşyalar, kap kacak, yorgan

döşek, yaz başında bağ evine Sonbaharda da yine kışın yaşanan şehir evine götürülürdü.

Asıl yerleşim iki dağın arasında uzunluğu yaklaşık 5-6 km. ye yakın yemyeşil bir vadinin ortasında, yaz kış durmadan dinlenmeden akan bir derenin iki yanına dizilmiş evler ve bu evlerin sırtlarını yasladıkları bağlar. O bağlar ki, 114 çeşit meyvenin yetiştiği sınırsız bir bereket sofrası.

Bağ evlerine gitmek için ana yoldan dar sokaklarla aşağı inilir, belirli aralıklarla yapılmış, tek oda şeklinde mescidler ve her mescidin yanında herkesin ortak malı olan "soku"denilen büyük taş dibekler göze çarpardı. Mahalle halkı bulgur, aşlık, dut döğmesini bu soku içinde döğerdi.

Tüm mekânlarda olduğu gibi evler de sakinleriyle birlikte yaşarlar, hane halkıyla birlikte yaşlanır, eksilen aile fertleriyle de "kimsesiz" kalırlardı. Terkedilince üzülürler, gönülleri kırıldığı için sıvaları dökülürdü. Bir de odalarında hayat varsa, renk renk basma perdeli pencerelerinden güneş giriyorsa, kapısının tokmağı sık sık çalınıyorsa işte o ev yaşardı.

İşte bizim bağ evlerimiz de yaşayan evlerdendi. Yaz başında kocaman anahtarlı tahta kapıları açıldığında pek sevinçli olurlardı. O kapılar ki, evinin rızkını temin etmek için sabah işe giden babaların yolcu edildiği saatlerde gıcırdayarak açılır, gelen geçenle selamlaşmak, hatta içeri buyur etmek için, gün ininceye, sular kararıncaya kadar kapanmazdı. O evler ve sokaklar bekçiye ihtiyacı olmayacak kadar güvenli idi. Öyle kasıntı, kendini beğenmiş değildi bu evler. Pek çoğu yığma taştan yapılmıştı. Sanki taşa, toprağa, tahtaya can veren ustaların ruhlarını taşırdı. Kalın duvarlarıyla yazınserin, kışın sıcacık olan evlerdi. Bu "ata yadigârı" eski evlerin kararık yüzlerindeki "eski zaman görgüleri" asla silinmemiş olurdu.

Yüklü bir eşeğin ancak geçebileceği genişlikte sokaklar olurdu. Bazen buralarda sahiplerinin gelmediği boynu bükük evlerin camları kırılmış pencerelerinden dallarıdışarı sarkan, terk edilmişliğe ve zamana direnen kayısı ya da ceviz ağacının meyveye durduğunu görürdük.

Evlerin giriş kapıları iki kanatlı olur, arkasında çoğu zaman ucu çengel biçiminde uzun demir bir çubuk karşı duvardaki demir halkaya geçirilerek, bazen de kalın ağaçtan yapılmış "dayak" denilen bir sürgü ile evin güvenliği sağlanırdı. Kalın ağaç sürgüye "semerkandil" denir, demir çengel veya semerkandil ile yapılan korunma işi de "kapıyı bastırmak" diye tabir edilirdi.

Sokak kapısından girişte "hayat" dediğimiz bir avlu sizi karşılar, ailenin hayatı orada başlardı. Hayadın bir ucu bağ veya bağçe ile bağlantılı olurdu. Evlerin yönü genelde bağ tarafına bakar, yan komşulara evlerine bakan duvarlara - komşuların mahremiyetine saygısızlık etmemek için- pencere açılmamasına dikkat edilirdi. Bu mahremiyet sınırlamasına rağmen, komşu bahçeler arasında sokağı dolanmadan

geçişi kolaylaştırmak için, duvar aralarında "gedik" denilen komşu kapıları olurdu. Bu durum, komşular arasında sosyal dayanışma ve iletişimi destekleyen yakınlıklardı. Zaten bağları birbirinden ayıran duvarlar sadece sınırları belirlemek için yapılmış "şakacıktan" duvarlardı.

Bağa veya bahçeye bakan yönde, duvar dibinde hem serinlik, hem gölgelik için büyütülmüş bir asma, sırıklara sardırılarak doğal bir çardak yapılırdı. Bu gölgeliğin altına, duvarın köşelendiği yere - L- şeklinde tahta sedirler yerleştirilir, üstüne de basma örtüler serilerek, iki sedirin birleştiği yere köşe minderi ve her iki yanına da daha ufak minderler sıralanırdı. Sedirde oturanların yaslanması için içlerine sıkıca saman doldurularak dikdörtgen prizma şeklinde dikilmiş, sıra sıra berdi yastıklar (sırt yastıkları) dizilirdi. Bu yastıkların ön yüzü çoğunlukla el dokuması halı olurdu. Hane sahibi, mevsim çiçeklerini bahçenin veya bağın, uygun olan her köşesinde, kendi zevkine göre yetiştirirdi. Saksı çiçekleriyle de pencere önlerini süslerdi. Akşam olunca "gelinlik kız misali" boyunlarını yere doğru büken kırmızı, pembe, beyaz, sarı ve türlü renkteki çiçeklerin çok anlamlı isimleri vardı. Ateş Çiçeği, Gece Sefası, Kadife Çiçeği (cıngıl kadife) , Hüsnü Yusuf, Yıldız Çiçeği, Hanım Ekti - Bey Baktı, Horoz İbiği, Hanım Şükriye, Cam Güzeli, Akşam Sefası, Civan Perçemi, Unutma Beni, Kalp Kalbe Karşı, Sardunya, Küpe Çiçeği, Nergis, Gül çeşitleri, Yâsemin gibi isimleri olan çiçeklerdi. Komşular beğendikleri çiçek tohumlarını birbirlerine vererek çoğaltırlardı.

Bağ evlerinin bazılarının mutfak kısmında, bazılarının da bahçe çıkışlarında su kuyularıolurdu. Bu kuyulardan kulplarına uzun ip bağlanmış kovalarla su çekilirdi. Kuyuların ağzı geniş olur ve kuyunun çapı genişliğinde tek parça granit taştan el işçiliği ile şekillendirilmiş yuvarlak kuyu ağzı taşları olurdu. Zamanla bu kuyuların yerini emme-basma tulumbalar aldı, kuyular da pınarlar da hayatımızdan çıkıp gittiler.

Ayrıca hayatların uygun yerlerine çamaşır ipleri gerilir, elde yıkanan çamaşırlar düzgün bir şekilde açık havada, güneşte kurutulurdu.

Evler çoğunlukla iki katlı olup, giriş katında oturma odası ve yemeğin pişirildiği büyükçe ocaklı bir mutfak, bununla bağlantılı ekmek evi olur, üst katta da merdivenle çıkılan üç tarafı kapalı, önü açık ve kapısı olmayan "muaccel" denilen bir mabeyin ve yatak odaları bulunurdu.

Yorgan ve döşekler akşam olunca yüklüklerden indirilir, yere serilir, sabahleyin de düzgünce katlanarak bu yüklüklere yerleştirilirdi. Mütevazı evlerin yüklüğünde banyo yapılır, mabeyinlerinde gaz ocağı yakılırdı. Ayrıca odaların veya mutfakların duvarlarında, taka dediğimiz "niş" ler vardı. Takalar kalın yapılmış duvarlarda eşya koymaya yarayan kemerli oyuklar olarak bir çeşit kapaksız dolaplardı.

Tel dolaplar mutfaklarımızın vazgeçilmeziydi. Henüz gaz lambasıyla

aydınlatma zamanlarıydı. Herkes evine çekilip kapılar kapandığında sokaklar ıssızlaşır, yoksullaşır hem de garipsenirdi. Karanlık yürekleri hoplatırdı. Anamızın yere serdiği döşeklerimize sokulduğumuzda evin önünde akan derenin hoş melodisi hüzzamdan arta kalan nağmeler gibi gelirdi kulaklarımıza.

Geceleri dünyayı kucaklayan lacivert gökyüzünde sayısız yıldız ışıldayarak göz kırpar, bazen de acelesi varmışçasına kayıp giderdi. Bizim çocukluğumuzda sokaklar oyunsuz, oyunlar çocuksuz değildi.

Bağları bahçeleri sulamak için belirli aralıklarla barajdan gelen Kadarak Suyu, küçük bir şelale gibi yüksekten dökülerek coşkun akarken, segâh perdesinde karar eden mâhur bir beste gibi gönlümüzü alıp götürürdü.

Tam da çocukluğumun eski günlerine dalmışken, çiğinime dokunan el hayallerimi çekip aldı gözlerimin önünden. Niğde'mizin girişine varmıştık.

Acaba bizim için yaprak sarması yapmış mıydı anam? Ne de güzel olurdu buraların taş duvarlarına sırtını yaslayan asma yaprağı… İçim ılıdı. Gözlerim doldu. Zaman sustu.

Kavuşmuştuk işte sılaya…

Sağlıcakla …

(Sabahat Varol İnsel 24 Ekim 2017)

VEFATININ 1. YILINDA FEYZİ HALICI'YI SAYGIYLA ANIYORUZ

Abdülkadir GÜLER

Zaman ne çabuk geçiyor, Araştırmacı, halkbilimci ve şair Feyzi Halıcı aramızdan ayrılalı koca bir yıl oldu. Vefatının birinci yılında saygıyla ve rahmetle anmak istedim. Sayın F.HALICI, 2015 yılında 90 yaşına erdiği günlerde " İstanbul'u Gördüm" adını taşıyan ve şair Feyzi Halıcı'ya armağan edilen bir kitaptan da söz etmek istiyorum. Bu kitabın yazarları Azerbaycanlı yazar Tamilla Abbashanlı Aliyeva ve Feyzi Halıcı'nın muhterem eşi, hayat arkadaşı Fatma Bahar Halıcı Gökfiliz tarafından özenle büyük bir emekle hazırlamışlardır, Kalıcı ve nitelikli bir eser olmuştur, ellerine, yüreklerine sağlık diyorum.

Gecen Mayıs ayında yolum Ankara'ya düştü. Bazı yakınlarımı görmek ve ziyaret emek istedim. Ancak ne yazık ki bu kez Ankara'nın havasını hiç iyi görmedim. Canım sıkılarak Ankara'dan ayrıldım. Bazı sanatçı dostlarımı görmek istedim. Hiç birine ulaşamadım. Bunların adını vermek istiyorum: Osman Atilla, Yaşar Faruk İnal, şair İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Halil Soyuer, Eski Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz, şair, yazar Mehmet Aydın yine şair Dr. Nurettin Özdemir söz yazarı İlkan San, gazeteci Prof. Dr. İsa Kayacan, hattat ve Ressam Hüseyin Balım, şair Cahit Külebi, Ahmet Tufan Şentürk, manevi annem Güzide Gülpınar Taranoğlu ve yine şair Şinasi Özdenoğlu gibi dostlarımı görmeden ayrıldım. Geçmiş yıllarda ne zaman Ankara'ya gitsek bu dostlarımı görmeden , ziyaret etmeden dönmezdim. Ne denli üzgün olduğumu burada ifade edemem. Şair Feyzi Halıcı 'da yoktu. Dedim ya Ankara'nın havasını bu kez hiç beğenmedim. Bunların çoğu bugün yok aramızda cümlesini saygıyla ve rahmetle anıyorum. Mekânları cennet olsun. Ankara dönüşünde (17 Mayıs 2018) günü Eskişehir'e uğradım. Eskişehir'de bazı şair dostlarım vardı. Muharrem Kubat, İbrahim Sağır, Fikret Akın, Mehmet Gürkan, Rasim Köroğlu, Mehmet Lütfi Kılıç, Halk Ozanı Âşık Pervani (İsmail Çelik), Rabia Barış gibi şair dostları görmek istedim. Muharrem Kubat Kültür Evi'nde ancak birkaç arkadaşımla bir araya gelebildik. İşte yukarıda adını verdiğimi " İSTANBUL'U GÖRDÜM" adını taşıyan eseri eğitimci, yazar ve şair Muharrem Kubat bu değerli kitabı, o günlerin hatırasına bana imzalı olarak armağan ettiler. Sırası gelmişken Sayın Muharrem Kubat'a o gün kendisine ait olan " Muharrem Kubat Kültür Evi"nde bana bir hayli hizmet ettiler, burada teşekkürü bir

borç biliyorum. Sağ olsunlar, var olsunlar. Yüreğine ve ömrüne bereket diyorum. Bu uzun girişten sonra şimdi "İSTANBUL'U GÖRDÜM" kitabına dönmek istiyorum. (1)

" İstanbul'u Gördüm " kitabı Şair Feyzi Halıcı'nın 2015 yılında 90 yaşına erdiği günlerde ona armağan olarak hazırlanmıştır. Kitap 2015 yılında Eskişehir'de Öz kâğıtçılık ve Matbaacılık A.Ş. tesisleri arasında günışığına çıkmış olup, albenisi bir kapak ve tertemiz bir baskı ile okurlarına sunulmuşlardır. Kitabın Yazarları Prof. Dr. Tamilla Abbashanlı Aliyeva ve Fatma Bahar Hacılı Gökfiliz'dir. Eserin editörü Eğitimci, yazar Muharrem Kubat'tır. Sayın M. Kubat kitabın giriş bölümünde şunları yazıyor:

" Kitapta, Türk şiirinin önde gelen isimlerden şiir- sanatseverlerin "Yaşayan Efsane" ismi verdikleri, şiirimizin koca kartalı Feyzi Halıcı'nın yaratıcılığı ele alınmıştır. Burada onun hakkında dergilerde basılmış makalelere ve kitaba yer verilmiştir. Feyzi Halıcı Türk şiirinin gelenek- göreneklerini bilen, bunlara ustalıkla amel eden, şiirin dilinde Türkçeyi severek, okşayarak, onlara kuyumcu ustalığı ile yaklaşan şairdir. Şiirlerinde vatan, doğa, aşk, temalarını severek tasvir eder. Onun şiirlerinde bütün savaşlardan zaferle çıkan Anadolu ve Anadolu'nun yüce dağları, yemyeşil ormanları, mavi Boğazı, Çırpınan Karadeniz, toprağı kanla sulanan Çanakkale, nazlı İstanbul, Meram Bağları, buz gibi pınarları, Kızılırmakları, bir de insanın kalbine serin su gibi serpilen enderin en ulvi duygusu olan aşk vardır"…

Muharrem Kubat'ın bu yazısından sonra Feyzi Halıcı daha önce yazdığı bir şiiri, ünlü büyük üstat Orhon Seyfi Orhon'un takdirini kazandığı "İstanbul'u Gördüm" başlıklı şiirinden iki dörtlük okuyoruz bu kitabın ilk sayfalarında:

Gördüm güzel İstanbul'u gördüm
Tarihteki altın yolu gördüm
Gezdim on asırlık ulu şehri,
Boş gönlümü birden dolu gördüm.

Girmiş gibi mazideki harbe,
Hiç durmadı kalbimdeki darbe,
Gezdim o çetin surları, garbe,
Heybetle uzanmış kolu gördüm.

Bu şiirin altında şu satırları okuyoruz:

"… 19 yayındaki bir gencin (Feyzi Halıcı) bu olgunluğu onun çok yakın bir zamanda eşsiz sanatkâr olacağına şüphe bırakmıyor. (2)

Büyük Üstat Orhon Seyfi Orhon – 1943

Kitabın ÖNSÖZ bölümünde ise Tamilla Abbashanlı Aliyeva Hanımefendi şunları yazıyor: " 14 Kasım 2014…Öğlen, saat 13.30'dur. Hocamın yaşadığı evin

Boğaza doğru oturup sohbet ediyoruz. Tabii ki, onun gün arkadaşı Bahar Halıcı da bizimledir. Sohbetin konusu geçen günlere gelip çatıyor. Benim ilk sorum Feyzi Halıcı oldu: Sizin ilk görüştüğüm anları hatırlıyor musunuz?" Evet" diyor. Sanki 1997 yılı idi. Evet doğrudur. 1997 yılının Mayıs ayı idi. Eskişehir'de Yunus Emre günleri düzenlenmişti. Ben de panele katılacaktım. Feyzi Hocam beni dikkatle dinliyor, ben de sohbete devam ediyorum. Bu konuşmalardan sonra beni bir ara yanınıza çağırdınız, dediniz ki: " Seni ilk defa bu toplantıda görüyorum. "Evet "dedim, ilk defa Yunus Emre toplantısında iştirak ediyorum. Ülkemi sordunuz, Azerbaycan dediğimde yüzünüzde sanki güller açtı. "Azerbaycan yok, şiir, sanat mabedi de" dedi.(Azerbaycan şairleri dünyada meşhurdur. Nizami'nin, Hakani' nin, Nesimi'nin, Fuzuli'nin yerini hangi şair tutar. O akşam beni bir şairin Kültür Evi'ne davet ettiler, ama başka bir toplantıya katıldığım için gelemedim, ama çok üzüldüm. Sonradan öğrendim ki, gideceğimiz yer Kültür Evi Eskişehir'in ünlü şairi Muharrem Kubat'ın Kültür Evi imiş. O zaman hiç inanmazdım ki, bir vakit gelecek ben hem muharrem Kubat, hem de Feyzi Halıcı hakkında bir kitap yazarak Prof. Dr. unvanı alacağım.(6) Masamın üzeri Feyzi Hocamın yayınladığı kitaplar ve onun evladı sayılan " Çağrı" (Kültür, Sanat, Folklor Dergisi)Gerçekten Feyzi Hocam Çağrı'ya evladı gibi bakıyor. Çağrı artık 60 yaşına gelmiş bir dergi. (bu yazıyı yazdığım günlerde Çağrı Kültür, Sanat ve Folklor Dergisi 6 yaşına ulaşmıştır, Çağrı Kültür Sanat Folklor Dergisi, Yıl:62, Sayı: 698- Ocak 2018) bir dergiyi yarım asırdan fazla yaşatmak her yiğidin harcı değildir).

"İSTANBUL'U GÖRDÜM" adını taşıyan ve Şair Feyzi Halıcı' ya doğumunun 90.nın yılı münasebetiyle Feyzi Halıcı'ya armağan olarak hazırlamışlardır. Kitap büyük bir emek mahsulüdür. Bir dost ve bir ağabey olarak yakından tanıdığım Feyzi Halıcı'nın doğumunun 90. yılında ben de ona bir dörtlük yazmış ve kendilerine hayırlı ömürler dilemiştim. Adı geçen dörtlüğü sunuyorum:

FEYZİ HALICI 90 YAŞINDA
Konya'da, İstanbul'da ünü var her taşında
Yarım asırdan fazla hep Çağrı'nın başında
Mevlana'dan. Yunus'tan esin almış bilgece
Şair Feyzi Halıcı, şimdi doksan yaşında.

14 Ekim 2015 – Söke

Kitabın Sunuş bölümünde Feyzi Halıcı bir yerde şunları yazıyor: Gerçek sanatçı, zamanın her anında güzelin, faydalının, sevginin sabırlı araştırıcısı ve yorumcusu olmalıdır. Sanatçı elde ettiği bulguları öz ve anlaşılır bir dille ve sevecenlik içinde yaşadığı toplumun insanlarına sunabildiği ölçüde kişilik kazanır. Sanatçı toplumu toplum yapan duygu ve duyarlığı bir kutsal belge halinde gelecek çağlara taşıyan bir iyi niyet elçisidir. (25). …Evrensellik. Sanatçının yaşadığı

toplumun ekranı ve mikrofonu olma çabasıyla başlar. Bir ayağı sımsıkı kendi toplumuna ve inancına bağlı olan sanatçı, diğer ayağıyla bütün insanlık âlemini dolaşacak. Gözlemciliğin yararı Mevlana'nın duyarlığıyla, ne güzel dile getiriliyor"

(26)

Feyzi Halıcı yakından tanıyan Mevlana ve Yunus Emre aşığı İtalyalı Bilim adamı Ord. Prof.Dr. Anna Masala (Roma Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü Başkanı) adı anılan Armağan'da " Feyzi Halıcı'nın Şiir Dünyası " konusunda şunları yazıyor, önemi bağlamında bir bölümünü alıntı olarak sizlerle paylaşmak istiyorum: " Feyzi Halıcı, tasavvuf müziği, klasik ve halk şiirleri üzerine yapılmış yüzlerce girişimin yaratıcısıdır. Kalbini sınıfsız ve benzersiz güzellikteki seslere açarak, Mevlana'nın çağrısı ile tamamlar. " Dinle Ney'den" Mevlana büyük bir mutasavvuftur. Büyük bir şairdir. Gönüller Sultanıdır. Fakat hepsinin üstünde unutulmayacak bir insancıl ve hoşgörü adamıdır. Halıcı, Ney'i dinlediği gibi sesini de dinletir. 1960 yılında basılıp 1984 yılında yeni yayını yapılan" Dinle Ney'den adlı kitabında tasavvufun güç ve güzel yolunu gösterir."(59)

Ord. Prof. Dr. Anna Masala Feyzi Halıcı ile ilgili bir başka yazısında Feyzi Halıcı'nın evrensel bir şair olduğunu ifade ediyor ve özetle şöyle diyor:" Feyzi Halıcı evrenseldir, çünkü kaynağı Türk kültürüdür. Eğer bugün dünya milletleri arasında bir kardeşlik derneği kurulursa başkanlığına şair Feyzi Halıcı'yı getirmek isterim. Bu Anadolu toprakları, bütün Akdeniz medeniyetlerinin canlı bir müzesidir. Feyzi Halıcı, bu tarihi Anadolu topraklarında doğup, Selçuklu, Osmanlı kültürünün mirasını taşımaktadır. Hepinizin bildiği gibi Büyük Atatürk'ün manevi oğludur. Bir de bütün dünya toleransının sembolü haline gelen Mevlana Celaleddin Rumi ile Yunus Emre 'nin evladıdır. Kendisi Türk kültürünün sembolü, sayarak onunla, hepimize selam ve sevgi ve saygılarımı sunmaya, Roma'dan buraya geldim. Yunus Emre, Mevlana, Büyük Atatürk yolunda, bu güzel İtalyan-Türk akşamında hepinizi kucaklarım. Feyzi Halıcı hem Türk ve hem de evrenseldir. Çünkü kalbi bütün dünya insanlarına açıktır. Çünkü bütün dünyaya yalnızca kendi şiirlerini değil, bütün Türk kültürünü anlatmak istemektedir. Feyzi Halıcı, Amerika'dan, Japonya'ya, Almanya'dan İtalya'ya, Türkiye'yi tanıyan ve seven herkesin dostudur.

(…) Söylediğim gibi yirmi seneden (şimdi 25 oldu) beri Feyzi Halıcı ile tanışırım. Onu Konya'da tanıdım. Onun misafiri değil, de Hazreti Mevlana'nın misafiri olarak sık sık Konya'ya geldim. Fakat hemen anladım ki bu şair, bu bilim adamının kalbinde Yunus Emre'nin ve Mevlana Celaleddin- i Rumi'nin ebedi –ateşi yanıyor. (…,) Feyzi Halıcı'nın beğenilen , sevilen bir yanı daha var. Kendisinde modern Türk Kültürünün, iki yönü bulunmaktadır. Biri bilimsel yanı, diğeri de şiirle dolu yanı. Çünkü bu romantik, duygulu insan, aynı zamanda mühendistir. Hem de maddenin analizi ve sentezini yapabilen bir kimya mühendisidir. Bin Türkiye'yi işte bu gözle görüyorum. Teknik bir taraftan kültür bir taraftan. Bundan da güzel, gerçeğe,

güzele bir bütünleniş olabilir mi? (Sayfa: 385, 386) Yukarıda görüş ve seçtiğim konulardan başka " İstanbul'u Gördüm " kitabında şu ana başlıkları taşıyan altını çizdiğim ve zevkle okuduğum bazı konular da kitapta yer alıyor, onları da yazıyorum:

Yazdığım konulardan başka şu konular yer alıyor: İstanbul'u Gördüm, Sahici Yeni Nesil, Tahribat Çoktur, Yazık Oldu Türk Şiire, Yaylaya Bir Gelin Geldi, Feyzi Halıcı'nın Şiir Dünyası,, Türk Şiirinin Geleceği, Feyzi Halıcı Yaratıcılığında Aşk Konusu, Üstadı Hayrete Salan 19 Yaşındaki Genç Şair Feyzi Halıcı, Türk Şiirinin Yaşayan Efsanesi ve Feyzi Halıcı'nın Dörtlemeleri, Feyzi Halıcı'nın Şiirlerinde Doğa, Vatan ve Aşk, Muharrem Kubat'ın " İstanbul'u Gördüm "kitabı üzerindeki düşünceleri, Bunlardan yabancı yazar ve bilim adamlarının Feyzi Halıcı hakkındaki kısa ve özlü düşünceleri yer alıyor: Bunlardan bazıları: İtalya'dan Ord. Prof. Anna Masala, Azerbaycan'dan Bakı Devlet Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ülfet Bedelli beyli, Tartu Estonya'dan Prof. Dr. Yüri Talvet, Azerbaycan'dan Bakı Devlet Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Nüşabe Sadıhova yine Azerbaycan'dan Dr. Feride Leman, Azerbaycan'dan Doç. Dr. Salattın Ahmetli, Azerbaycan'dan Aynure Seferova, Mokova / Rusya'dan Dr. Afak Şıhh, Rusya, Norilk vilayetin'den Südabe azımova, Almanya'dan Türkolog Regine Höfer, Norveç'ten Elnure Kadirova, Almanya'dan – Mirza Aliyev ve Yadigar Tengerütlü gibi bilim adamları ve yazarlarının görüşlerine yer vermişlerdir. Kitabın son sayfalarında Mektuplar ve Feyzi Halıcı ile ailesinin yer aldığı bazı tarihi unutulmayan fotoğraflara yer vermişlerdir. Kitap halk bilimci (folklorcu) ve araştırmacı şair, yazar Feyzi Halıcı doğumunun 90. yılına armağan edilmiş ve Sayın Feyzi Halici hakkında geniş bir kaynakça olarak hazırlandığını görüyoruz. Bu değerli eser 480 sayfadan ibarettir.

SON SÖZ:

Sevgili okuyucularım sözüm bir hali uzadı, belki sizi de yordum. Beni lütfen bağışlayınız. Adet yerini bulsun diye kısaca yazamadım. Bir ağabey olarak yaklaşık 40 yıldan bu yana tanıdığım ve sevdiğim, saygı duyduğum şair ve araştırmacı yazar (folklorcu / Halk bilimci) Sayın Feyzi Halıcı için öyle bir, iki cümle ile yazamazdım. Sanat ve kültür dünyamızda bir yere gelmişsem, Sayın Feyzi Halıcı unutulmaz, büyük katkıları vardır. Ona karşı çok borçlu olduğumu söylemek isterim. Şair, yazar ve büyük kültür adamı F. Halıcı için ne yazılsa yeridir.

Sanat ve kültür coğrafyasında gerek Türkiye'de ve gerekse Türkiye dışında ulaşabilen her diyarda her kent ve şehirlerde Feyzi Halıcı'nın ayak izleri vardır. Bu izlerde onu izleyenlere ve dinleyenlere ne mutlu ve de selam olsun. Bu ulvi yolculuğa çıkan ve gönüllerde derin izler bırakan F. Halıcı'nın 90. Yaşında olduğu günlerde bin bir emekle bizlere ve Türk edebiyatına bu değerli kitabı (İstanbul'u Gördüm) kazandıran Azerbaycanlı kadim dostumuz, kardeşimiz Gönültaş'ımız Prof.

Dr. Tamilla Abbashanlı Aliyeva ve Fatma Bahar Halıcı Gökfiliz'e minnet ve şükran duygularımız vardır. Kalıcı ve nitelikle bir esere imza atmışlardır. Ellerine, yüreklerine sağlık ve ömürlerine bereket diyorum. Sağ olsunlar, var olsunlar diyorum. Üstadımız, pirimiz ve hocamız sevgili Feyzi Halıcı'ya da vefatının birince yılında saygıyla ve rahmetle anıyor, mekânı cennet olsun diyorum. (bu yazımının bittiği gün, Kurban Bayramının birinci günü idi, 21 Ağustos 2018, bundan da bir hikmet vardır diye inanıyorum.) Işıklar içinde yatsın, mekanı cennet olsun.

1- İstanbul'u Gördüm, Feyzi Halıcı'nın 90.yaşına Armağan

Prof. Dr. Tamilla Abbashanlı Aliyeva – Fatma Bahar Halıcı Gökfiliz, Eskişehir 2015

2- Sayfa. 25, a.g,e.

3- Sayfa: 26. a,g.e.

4- Sayfa:59, a.g. e.

5- Sayfa: 385,386 , a.g.e.

MANZUM PORTRELER:

Bekir OĞUZBAŞARAN

SEYYİD BURHÂNEDDİN
Tirmiz'den gelip postu Kayseri'ye o sermiş
Celaleddin'e yolun sırlarını o vermiş
Bilginler Sultânı'nın yetim mücevherini
Mevlânâ olmak için Selçukya'ya göndermiş...

MEHMET KAPLAN
Doğu'yu ve Batı'yı, okudu ve anlattı
Erzurum'da Folk/lor'un, temelini o attı
Bir bilim dalı yaptı, Yeni Edebiyat'ı
Türk tenkit sanatına, tahlille çağ atlattı…

İNCİ ENGİNÜN
Şekspir uzmanlarının belki de bir/incisi
Yeni Edebiyat'ın pek büyük bir "İnci"si
Mehmet Kaplan Hoca'nın herhalde ilk gözdesi
En zayıf ihtimalle ikinin ikincisi…
Manzum Portreler 46

İSMAİL ÖZMEL
Onun şiirleri de, nesirleri de güzel
Beyefendi üslûbu hepsi kendine özel
Nice kitap çıkardı, dergisi "Akpınar" dı
Niğde'yle hatırlanan, şâir İsmail Özmel…
Manzum Portreler 48

HER ŞEYİ BİLİYOR DENİZ

Basri AKDEMİR

Yunus Özdemir'e

Kızkulesi yalnızlıklar yaşıyor ruhum
Söylemedim ama her şeyi biliyor deniz
O kadim şarkıyı mırıldanıyor dalgalar
Biliyorum, biliyorum, "Bir ihtimal daha var."

Alabildiğine hüsran, sükûnet şimdi
Kendini Şubat'a satmış ilkbahar
Sürur kırıldı yani, azık tükendi
Merhaba, merhaba ulvi kaygılar

Kalbimdeki dergâhın kapıları kapalı
Ey derviş! Zikrini gözlerimde yap bugün
Ney'den o aşina çığlık koptu kopalı
İçimde bir yangın, bir garip hüzün

Amel defterimde bir intihar girişimi
Sebebim değil sebeplerim var
Az gittim uz gittim kandıramadım kendimi
Kulağa hoş geliyor, ölmek, bir şarkı kadar

Yakan top oynamaya benzemiyor adanmak
Can evimden vuruldum can verenim yok
Kaderim şaşırtmıyor, payım yine iftirak
Başkaldırmaya hakkım, çekmeye mecalim yok

BİR KURŞUN YARASIDIR

Mehmet BAŞ

Bir kurşun yarasıdır bağrımdaki kanayan
Bunun için her akşam yıldızlara çatarım
Yeryüzünün sesidir gökyüzünü bağlayan
Yalnızlık kundağından göğe kurşun atarım

Silahsızım kaç vakit sol böğrümde boşluk var
Kaç kez tetik düşürdüm gecenin şakağına
Her gecenin sonunda bir şafak bir kuşluk var
Sessizce uzanırım toprağın yatağına

Evden kaçmış ruhların terk ettiği cesetler
Sıra sıra dizilir ekilir toprağına
Saat üçte başlar can evimde nöbetler
Dönüşür kara bahtım sonbahar yaprağına

Kelime kalesinde yankılanır şiirim
Esen çöl rüzgârları soldururken gülleri
Bırak beni gideyim kaç zamandır esirim
Size kalsın toprağın şu değişen halleri

Haber et bulutlara söyle yağmurlar dinsin
Sırılsıklam olurum bulutsuz yağmurlarda
Götür beni buradan elim ayağım sensin
Nefes bile alamam şu yorgun akşamlarda

Yankılansam sesimi duyan olmaz bilirim
Gecenin suretinde isimsizdir sözlerim
Sen gel desen bana rüzgâr olur gelirim
Mahşer yerinde bile sana bakar gözlerim

Her nefeste dökülür saçlarımdan yıldızlar
Eksilirim dağların yüz sürülmez suyunda
Kızıl göğün altında daha kaç günüm kaldı
Senelerdir beklerim bir hayalin koynunda

Ümitler ülkesinin kıblesidir doğan gün
Bulutları dağıtmış yağmurları dindirmiş
Yaralı küheylanlar şaha kalkmış kişniyor
Bunun için güneşi terkisine bindirmiş

Canımda heves bitti yaşamaktan yoruldum
Kendimin kuyusunda kendim ile boğuldum
Diyar diyar dolaştım hayalin gölgesinde
Kirpiğinde ıslandım gözlerinde kovuldum

NERELERDESİN ?

Ahmet AYAZ

Poyraz mı esiyor ? Yollar mı uzak ?
Gelmiyorsun gülüm, nerelerdesin ?
Alıp götürecek, tahtadan kızak;
Gelmiyorsun gülüm, nerelerdesin ?

Okul sırasında, ta en baştayım,
Bazı kesmelikte, oyuk taştayım.
Elimde alfabem , çocuk yaştayım.
Gelmiyorsun gülüm, nerelerdesin ?
…
Eski bir fırtına, kırdı dalımı;
Ne diyeyim? Hak biliyor halımı.
Bakımcılar hayra yorar falımı,
Gelmiyorsun gülüm, Nerelerdesin ?
…
Ayaz'ın derdi çok, yarası derin,
Yarım asır geçti, gelmez haberin.
Arasam bulamam, bilinmez yerin,
Gelmiyorsun gülüm, nerelerdesin ?

VAZ GEÇEMEDİM

Süleyman TAŞÇI

Nedir bu sevdanın mayası özü
Ben seni sevmekten vaz geçemedim
Yürekten sevenin kör imiş gözü
Ben seni sevmekten vaz geçemedim

Kaç kez yollarımız koptu birleşti
İsmini andıkça hep şiirleşti
Okudukça yüreğime yerleşti
Ben seni sevmekten vaz geçemedim

Kaç kez geri döndü tuttuğum dilek
Her deminde sevmediğin bilerek
Ne hurisin ne perisin ne melek
Ben seni sevmekten vaz geçemedim

Aşk odur kiher dem pervane döne
Faydası olmaz ki yarının düne
Ne çileler çektim geldim bugüne
Ben seni sevmekten vaz geçmedim

Yorgun reis yorgunluğun karı var
Her yüreğin sevdiğine zarı var
Her sevenin elbette bir yâri var
Ben seni sevmekten vaz geçemedim

SEVDA SOKAĞI

Yalçın SEVİM

Bende nane,
Sende gül,
Yürürüz sevda sokağında...

Bende çiçek,
Sende kelebek,
Dokunuruz sevda sokağında...

Bende fesleğen,
Sende papatya,
Koklarız sevda sokağında...

Bende hikâye,
Sende şiir,
Okuruz sevda sokağında...

KOCA ÇINAR

Senem Hayriye AYGÜL

Koca Çınar unutma sen Anadolu'nun diğer adısın
Anlı şanlı kurtuluş Savaşı'na hep meydan olansın
Heybetinden korkan zavallılara hep kara zindansın
Altın harflerle yüreklere aşk diye yazılan vatansın...

YÂR SENİ

Ali Rıza KAŞIKÇI

Gurbetten sılaya mektuplar yazdım
Pulunda arayıp, sordum yâr seni…
Gönül kovanından derdimi süzdüm
Balında arayıp, sordum yâr seni…

Faydası var mıdır, gamın tasanın?
Hükmü geçer mi hiç, aşka yasanın?
Hak için konuşup, halka susanın
Hâlinde arayıp sordum yâr seni…

Sırrını kim çözer bu garip işin?
Bilinmez muamma, düşün ha düşün!
Dünyaya sırtını dönen dervişin
Yolunda arayıp sordum yâr seni…

Bağrına el vurup "yandır" diyenin,
Yandır da sinemi "kandır" diyenin,
Yüreğim ezelden, "tandır" diyenin,
Külünde arayıp, sordum yâr seni…

Kuşlar gibi konup, göçtüm kendimden
Susadım, eğilip içtim kendimden,
Bin parça elbise, biçtim kendimden
Çulunda arayıp, sordum yâr seni…

ÖĞRETMENİM...

Musa DOĞRUER (Teslimi)

Bir beyaz tebeşir alıp eline,
Sevginin resmini çiz öğretmenim...

Kar topu bir yumak lekesiz gönlüm,
Beni ilmek ilmek çöz öğretmenim...

Bana öyle güzel bilgiler ver ki,
Yeşersin çöllerde öz öğretmenim...

Vatandan ,anadan ,yardan ayrılık,
Ya senden ayrılık köz öğretmenim...

Babadan yetimim , anadan öksüz,
Bana anne , baba siz öğretmenim....

Bak asrı cehalet karanlık boğdu,
Bilgilerle donat tiz öğretmenim...

İnsanda kalırsa en kutlu eser,
O sizden kalacak iz öğretmenim...

Susuz çöller gibi yanan gözlere,
Billur pınar gibi göz öğretmenim...

Bir vatan feryadı inlerse bir gün ,
Koşacağım ona söz öğretmenim...

Bu vatan aşkıyla ölürsem bir gün,
Kabrime şehidim yaz öğretmenim...

Bu dünyada rahat yok doğrulara;
Hak için bu çile az öğretmenim...

İlmin meşalesi yansın bağrında,
Cehaleti yok et ez öğretmenim....

İsmail Özmel'in
İstanbul Şiirleri: 2

KÜÇÜKSU'DA GEZİNTİ

İsmail ÖZMEL

Hangi mevsimde gelsem, rastlarım aynı ize
Gergefteki nakışlar uzanıyor denize.

Küçüksu'dan Hisar'a köpüklerden bir kilim,
Dalgalarla elele uzandı evimize.

Neler anlatmak ister, şu güzelim martılar
Hatıra yüklü zaman sığındı gölgemize.

Kulakları okşuyor bir yaylı tambur sesi
Mutluluk mehtap gibi doğuyor sinemize.

Hergün bir başka halı dokumak ne de güzel
Küçüksu'da her nağme zevk verir
gönlümüze.

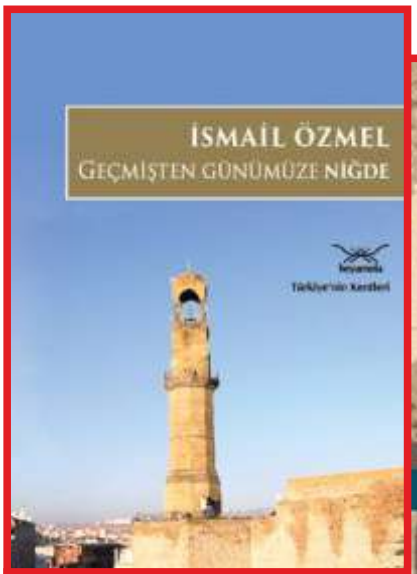

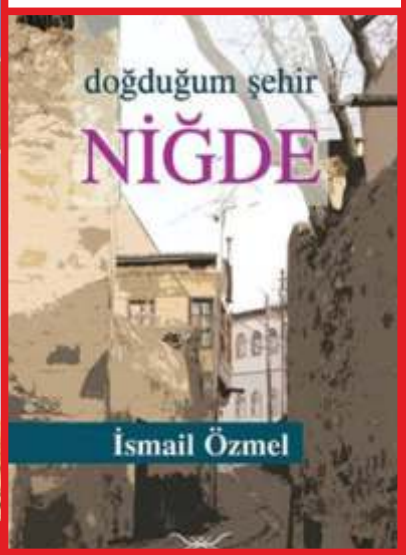

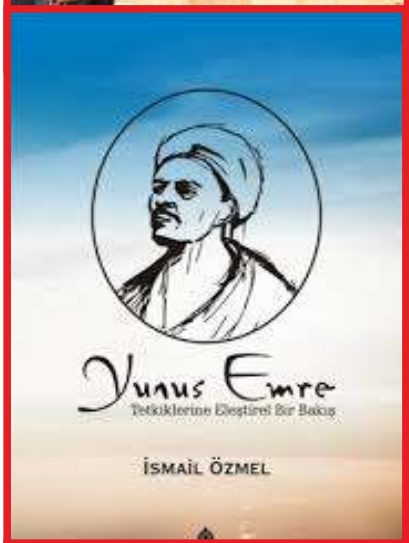

9 771306 373006

77.SAYI 7 TL

AKPINAR : Yeni Çarşı İş Merkezi
B / Blok • NİĞDE